

Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie

Confédération Belge de l'Industrie Laitière

Jaarverslag 2024

Werkingsjaar 2023

INHOUD

1.	OVER BCZ	3
2.	ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2023 — VOORUITZICHTEN VOOR 2024	
2.1.	WERELD	
2.1.1.	Toename melkproductie in 2023 stabiel op +1 %	6
2.1.2.	Extra koemelk komt vooral uit India en China	7
2.1.3.	Boternoteringen nemen terug een vlucht	9
2.1.4.	Wereldzuivelhandel daalt voor het tweede jaar op rij	11
2.1.5.	Chinese vraag naar zuivel daalt verder	13
2.2.	EUROPESE UNIE	
2.2.1.	Melkleveringen dalen voor het tweede jaar op rij	15
2.2.2.	Pools aandeel in de EU melkleveringen stijgt naar 9 %	16
2.2.3.	Aantal melkkoeien daalt sterker dan in 2022 en 2021	18
2.2.4.	Schaalvergroting melkveehouderij gaat door	18
2.2.5.	Productie en verbruik van magere melkpoeder daalt	19
2.2.6.	EU zuivelvoorraden blijven stabiel	21
2.2.7.	EU uitvoer naar derde landen herstelt zich	21
2.2.8.	Zelfvoorzieningsgraad stijgt opnieuw	22
2.2.9.	Geen publieke voorraden	23
2.3.	BELGIE	
2.3.1.	Aantal melkkoeien neemt toe	27
2.3.2.	Aantal melkleveraars blijft verder dalen	27
2.3.3.	Melkleveringen opnieuw hoger dan vorig jaar	29
2.3.4.	Gemiddelde melklevering stijgt verder met 5%	31
2.3.5.	Vet- en eiwitgehalten stijgen weer	33
2.3.6.	20% van Belgische leveraars levert meer dan 1.000.000 liter	34
2.3.7.	Gemiddelde melkprijs van €45,19 per 100l in 2023	35
2.3.8.	Biologische melkproductie stijgt verder	37
2.3.9.	De kwaliteitsresultaten blijven hoog	38
2.3.10.	Melkverwerking daalt ondanks stijgende melkleveringen	39
2.3.11.	Volle melkpoeder en kaas winnen aan terrein	39
2.3.12.	Thuisverbruik van yoghurt en room blijft stijgen	42
2.3.13.	Noteringen stijgen eind 2023 weer	43
2.3.14.	Investerings blijven verder stijgen	44
2.3.15.	Handelsbalans is wederom hoger dan ooit	45
2.3.16.	Groter aandeel aan BE zuivel blijft binnen de EU	50
2.3.17.	Azië blijft belangrijkste uitvoerregio buiten de EU	52
2.3.18.	De uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk daalt	53

1. OVER BCZ

De Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) is de beroepsvereniging van de zuivelindustrie in België. De leden van BCZ, de zuivelondernemingen, halen melk op bij de boer en/of verwerken die tot lekkere en gezonde zuivelproducten van bij ons met respect voor duurzaamheid.

De kern van de werking van BCZ is de ondersteuning van de zuivelondernemingen. Dit doet BCZ zowel via informatie- en adviesverlening, individuele en collectieve dienstverlening, en belangenbehartiging in de ruime zin voor uiteenlopende domeinen (Figuur 1). Zo neemt BCZ op constructieve wijze deel aan het maatschappelijk debat over onderwerpen waar melk en zuivelproducten aan de orde zijn, zoals voedselveiligheid, gezonde voeding en duurzaamheid. Daarnaast zet BCZ sterk in op samenwerkingen met oa landbouworganisaties (bv binnen de brancheorganisatie MilkBE) en promotie-organen (VLAM, Apaq-W, European Milk Forum). Uiteraard bundelt BCZ de krachten met zowel nationale, Europese als internationale (zuivel) federaties om efficiënt en doelgericht te werk te gaan.

Meer info over onze werking <https://bcz-cbl.be/>

Figuur 1 Werkdomeinen BCZ

Nagenoeg alle zuivelbedrijven in België zijn lid van BCZ (situatie op 01.05.2024)

- Agral S.A. - Courcelles
- Arla Foods Belgium - Welkenraedt
- A-Ware Dairy Products Belgium – Tielt
- Bel Belgium S.A. – Braine l’Alleud
- Biemelk Vlaanderen C.V.B.A. – Westouter
- Capra N.V. – Halen
- Castle Ingredients S.A. - Plombières
- Chimay Fromages S.C. – Chimay
- Coferme S.C. – Bailleux
- Danone N.V. – Brussel
- Dairy Food Group - Zonhoven
- De Zuivelarij - Berlare
- Eurofit S.A. – Liège
- Farmel Dairy België – NL Emmeloord
- Flandrien - Wervik
- FrieslandCampina Belgium N.V. – Aalter
- Groupe Loicq – Chevrardennes - Nivelles
- Inex N.V. – Bavegem
- Lactalis Belgique – Brussel
- Laiterie des Ardennes CVOA – Recogne
- Luxlait A.A. – Mersch - Luxembourg
- Mathot – Celles Houyet
- MIK – Pur Natur N.V. – Kruishoutem
- Mikka - Deinze
- Milcobel - Kallo
- Mondelez Belgium SPRL - Namur
- Savencia Fromage & Dairy Benelux N.V. - Brussel
- Schreiber Foods Belgium SPRL – Anhee
- St. Paul - Lokeren
- Terre de Fromages - Herve
- Vache Bleue - Witterzee
- Vonk Culinary Cheese - Zonhoven
- Vreugdenhil - Nijkerk
- Yakult Belgium N.V. – Brussel

Belgische zuivelsector in cijfers 2023

Kerncijfers

Aantal melkkoeien
540.843

Aantal melkveehouders
5.884

Aantal BCZ-leden:
34

Aantal jobs in zuivelindustrie
6.080

Melkaanvoer
4,4 mld l

Omzet
€ 7,0 mld

Investerings industrie
€ 190 mln

Overschot handelsbalans
€ 539 mln

Invoer
€ 4,9 mld

Uitvoer
€ 5,5 mld

EU
€ 3,9 mld
+
Derde landen
€ 1,5 mld

Export Bestemmingen

EU	Buiten EU
1. Nederland € 1,2 mld	1. UK € 476 mln
2. Frankrijk € 1,0 mld	2. China € 91 mln
3. Duitsland € 0,7 mln	3. Saoedi-Arabië € 72 mln

Productportfolio

consumptiemelk
11,6%

boter
15,2%

kaas
21,1%

verse zuivel
5,7%

room
23,1%

melkpoeder
23,3%

2. ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2023 VOORUITZICHTEN VOOR 2024

2.1. WERELD

2.1.1. Toename melkproductie in 2023 stabiel op +1%

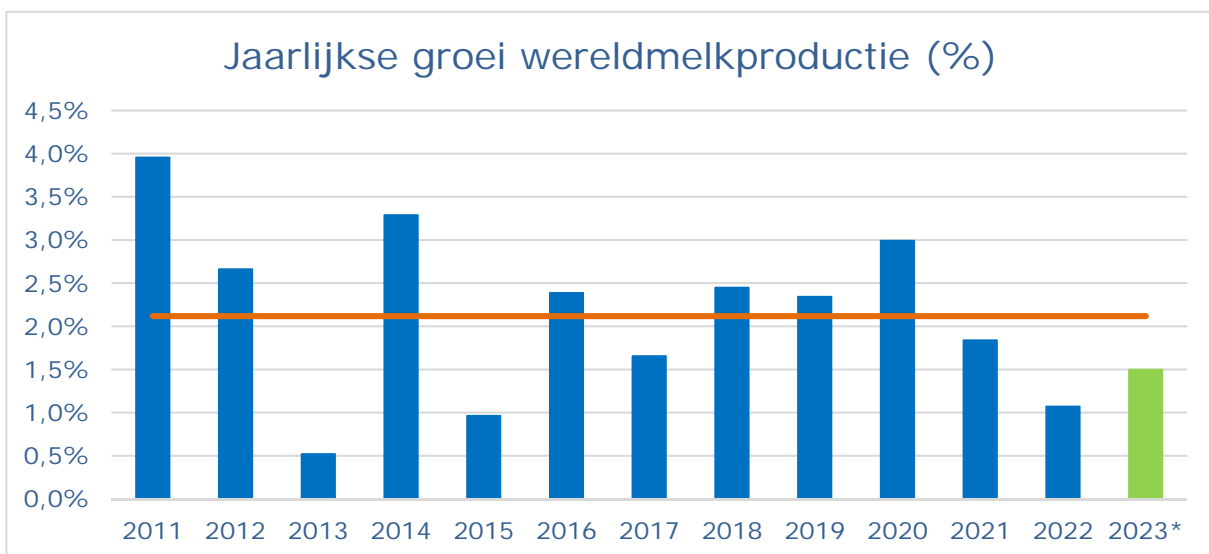
De jaarlijkse gemiddelde groei van de wereldmelkproductie tussen 2010 en 2023 ligt op 2,1%, met pieken in 2011, 2014 en 2020. Met 10 miljard liter (+1,1%) lag de toename van de melkproductie in 2022 duidelijk onder het meerjarig gemiddelde. In **2023** zien we opnieuw een licht hogere toename, van 1,5% (+14 mia liter).

Wereldmelkproductie per diersoort

(in miljoen ton)	2000	2010	2015	2020	2021	2022	2023
Koemelk	492	599	667	741	752	758	765
Buffelmelk	67	93	109	133	138	143	
Geitenmelk	14	18	19	21	21	21	
Schape melk	8	10	10	10	11	10	
Andere	2	4	4	4	4	4	
ALLE MELK	584	723	809	909	926	936	950

- : niet beschikbaar

Bron: IDF - World Dairy Situation (2022: voorlopig, 2023: raming)

Voor **2024** wordt verwacht dat de melkproductie op wereldniveau nog iets minder snel groeit dan in het afgelopen jaar, ondanks de vooruitzichten op lagere veevoederkosten en een licht hogere melkprijs. Ongunstige weersomstandigheden, hoge kosten voor de verduurzaming van de melkveehouderij en strenge milieubeperkingen op verschillende continenten liggen aan de oorzaak. In het eerste kwartaal van 2024 zien we trouwens al dat de melkleveringen in de grote zuivelexporterende regio's lager liggen dan in 2023.

2.1.2. Extra koemelk komt vooral uit India en China

Ook in **2023** blijft India (123 mia l) de tweede grootste melkproducent, met enige afstand na de EU (153 mia ton) en gevolgd door de USA (103 mia l). In 2023 zien we voor de USA opnieuw een productiestijging die beduidend kleiner is dan vroeger gebruikelijk was. Ook in India neemt de productiestijging sterk af, maar klopt deze toch nog af op een verbluffende +2,5 mia l. De Chinese groei is eveneens minder uitgesproken dan het jaar voordien, maar blijft wel opvallend in absolute waarde (+1,8 mia l). Enkel in Rusland en Mexico zien we een sterkere stijging dan het jaar voordien. Australië tekende in 2023 een kleine plus op, terwijl hier vorig jaar nog een productiedaling gemeld werd. De productiedaling in Japan, Argentinië, de EU en Nieuw-Zeeland neemt toe, terwijl de productiedaling in Oekraïne dan weer afneemt, hoewel het effect van de Russische inval er duidelijk zichtbaar blijft. Voor het continent Afrika werd eveneens een productiedaling opgetekend voor 2023.

Voor de EU wordt over heel **2024** een kleine plus (+0,4%, incl. stijging gezien schrikkeldag) verwacht in volume, ondanks de daling van het aantal stuks melkvee. Bovendien voorziet men hogere vet- en eiwitgehalten. De input voor de Europese verwerkende industrie zou dus nog iets meer toenemen. De USA rapporteren een daling van de leveringen in Q1 van 2024 en verwachten zich over heel 2024 aan groei van slechts 0,7%. Voor Nieuw-Zeeland zien we in Q1 van 2024 een daling van -3,5%. Voor Australië daarentegen zien we over dezelfde periode een stijging van 2,5%. Bij de zuivelexporteurs in Zuid-Amerika zien we ook enige teruggang, in maart 2024 lagen de Argentijnse melkleveringen bijvoorbeeld maar liefst 14% onder het niveau van het jaar voordien. De meeste ruimte voor productiegroei vinden we in India en China. Maar ook Rusland kondigde reeds aan hogere melkleveringen te voorzien in 2024 dan in 2023. Deze inschattingen zijn uiteraard aan heel wat onzekerheden onderhevig.

Melkproductie in de wereld naar verschillende landen

(in 1.000 ton)	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
EU-28	149.938	162.870	-	-		
EU-27 (zonder VK)	-	-	154.161	153.626	153.139	-0,3
Verenigd Koninkrijk (VK)			15.680	15.536	15.541	0,0
Noorwegen	1.555	1.605	1.542	1.491	-	-
Zwitserland	4.080	4.043	3.781	3.711	-	-
IJsland	134	158	163	160	-	-
Rusland	31.847	30.781	32.226	32.978	33.800	2,5
Oekraïne	10.977	10.584	9.258	7.780	6.900	-11,3
Wit-Rusland	6.595	7.044	7.765	7.910	7.980	0,9
Servië	1.507	1.546	1.539	1.468	-	-
Australië (1)	9.373	9.971	9.124	8.370	8.454	1,0
Nieuw-Zeeland (2)	17.895	21.568	22.339	21.286	21.073	-1,0
Canada	8.434	8.773	10.035	10.178	10.265	0,9
USA	87.463	94.636	101.253	102.723	102.764	0,0
Mexico	10.997	11.736	12.750	12.980	13.250	2,1
Argentinië	10.600	11.552	11.445	11.904	11.700	-1,7
Brazilië	29.948	35.648	36.376	34.723	36.341	4,7
Chili	2.606	2.659	2.742	2.668	-	-
Uruguay	1.910	2.315	2.272	2.267	-	-
Venezuela	2.436	2.292	2.762	2.444	-	-
China	35.756	31.798	34.400	39.200	41.000	4,6
Japan	7.721	7.379	7.438	7.617	7.297	-4,2
India	54.903	73.645	108.307	120.453	122.937	2,1
Israël	1.290	1.422	1.584	1.620	-	-
Turkije	12.419	16.934	21.749	19.912	-	-
Pakistan	12.906	15.529	18.686	20.121	-	-
Iran	9.100	8.430	7.509	7.036	-	-
Uzbekistan	6.120	8.995	10.930	11.599	-	-
Zuid-Afrika	2.851	3.273	3.532	3.450	-	-
Totaal Koemelk	610.539	676.917	741.099	757.504	767.352	1,3
Buffelmelk	93.090	109.246	132.499	142.481	-	-
Schape, geiten, ...	31.297	31.988	35.843	35.996	-	-
Totaal melkproductie	734.926	818.151	909.441	935.981	948.148	1,3

(1) melkjaar tot eind juni volgend jaar

(2) melkjaar tot eind mei volgend jaar

Bron: AMI

2.1.3. Boternoteringen nemen terug een vlucht

De prijsstijgingen die zich na de Corona-pandemie eind 2020 reeds voorgedaan hadden, werden in 2021 en begin 2022 doorgezet. De oorlog in Oekraïne zorgde allicht over onzekerheid in het aanbod en had zo een prijsverhogend effect. Vanaf het tweede kwartaal van 2022 vond een kentering van de prijzen plaats. In **2023** zette de prijsdaling zich nog verder. De stabilisatie dan wel herneming van de prijzen verliep verschillend voor melkvet als voor melkeiwit.

De wereldmarktprijs voor **boter** startte 2023 aan 4.750 USD/ton in januari en bleef stabiel over het voorjaar om vanaf de zomer te stijgen tot 5.500 USD/ton aan het einde van het jaar. Globaal werd op jaarbasis een stijging van 16% gerealiseerd. In het eerste kwartaal van 2024 piekte de prijs verder en tekenden we 6.400 USD/ton op (+16%).

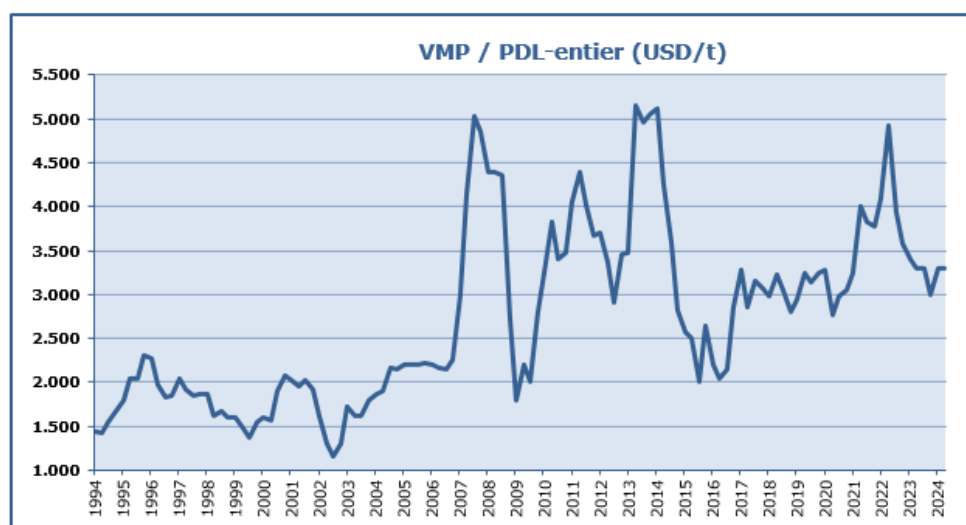
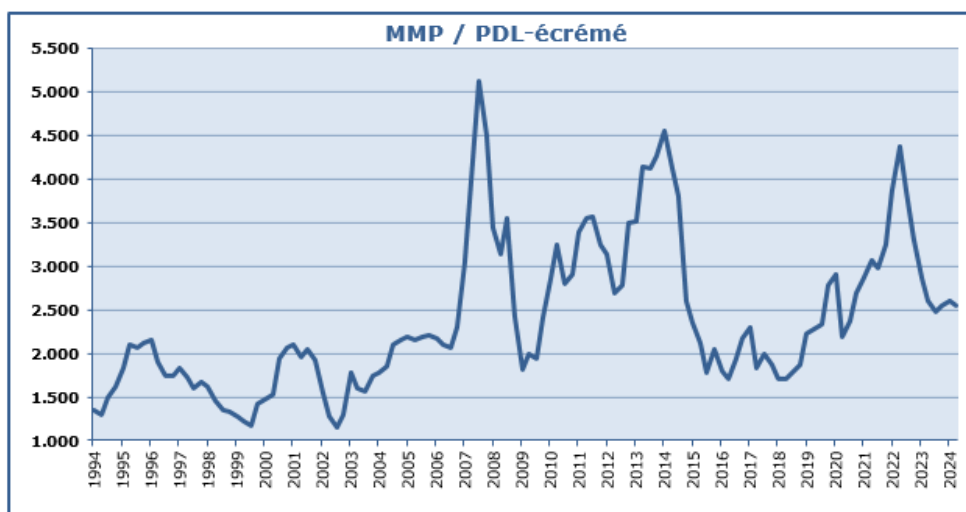
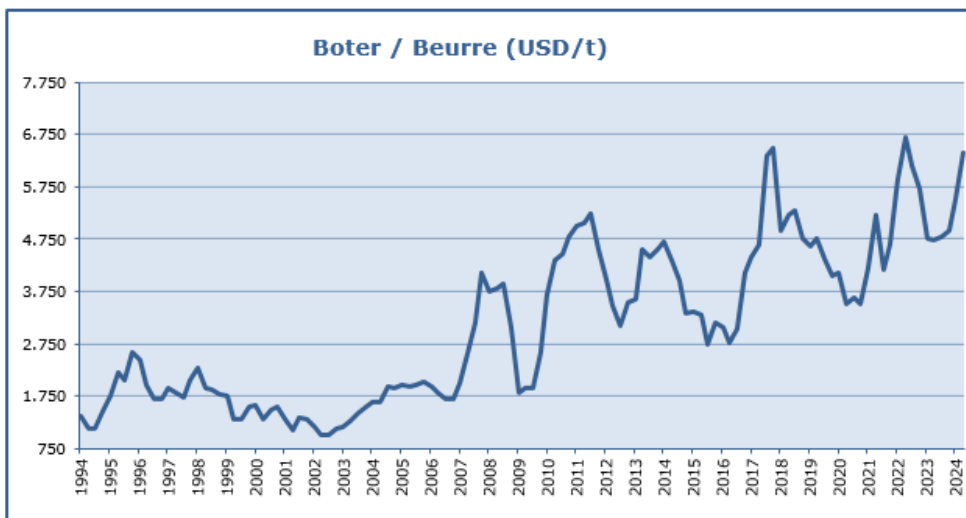
Magere melkpoeder volgde een gematigdere en negatievere prijsevolutie dan boter en startte op 2.875 USD/ton, om tot de zomer lichtjes te dalen naar 2.475 USD/ton. Vervolgens herstelde de prijs zich weer gedeeltelijk tot 2.600 USD/ton tegen januari 2024. Op jaarbasis kwam dit neer op een daling van 10%. De prijs daalde opnieuw lichtjes in het eerste kwartaal 2024 met 2% tot 2.550 USD/ton.

Volle melkpoeder vertoonde een gelijkaardige evolutie als magere melkpoeder. De prijs startte 2023 aan 3.575 USD/ton, en daalde geleidelijk naar 3.000 USD/ton in het najaar. 2023 werd na een lichte heropleving afgesloten met een volle melkpoederprijs van 3.300 USD/ton. Zo bleef de notering uiteindelijk stabiel over 2023. De prijs bleef vervolgens ook stabiel in het eerste kwartaal van 2024.

Ook begin **2024** zien we dus nog een verschillend prijspatroon. De (Amerikaanse) vraag naar boter stijgt, terwijl de (Chinese) vraag naar melkpoeder afneemt, wat respectievelijk resulteert in een prijsstijging en een prijsstabilisatie. De komende maanden zullen de noteringen verder worden beïnvloed door de verwachte tragere toename van de melkproductie, een toenemende mondiale vraag naar zuivel en de lage voorraden aan houdbare zuivelproducten, maar evenzeer door het langzame herstel van de koopkracht, de moeilijke geopolitieke situatie en verschillende logistieke belemmeringen. Over het algemeen kunnen we echter stellen dat een duidelijke daling van de noteringen voor de komende maanden niet binnen het verwachtingspatroon ligt.

In 2020 en 2021 steeg de euro tot 1,18 USD. In 2022 daalde de euro de eerste drie kwartalen sterk, tot net onder de 1 dollargrens, om daarna weer te stijgen tot 1,05 USD voor 1 euro. In 2023 zien we een vrij stabiele **USD/EUR koers**, die ook aanhoudt in het eerste kwartaal van 2024, en dit rond de 1,08 USD. Een zwakke euro is bevorderlijk voor de Europese uitvoer.

**Wereldzuivelmarkt - Gemiddelde prijzen 1994-2024
(USD/t) (1)**

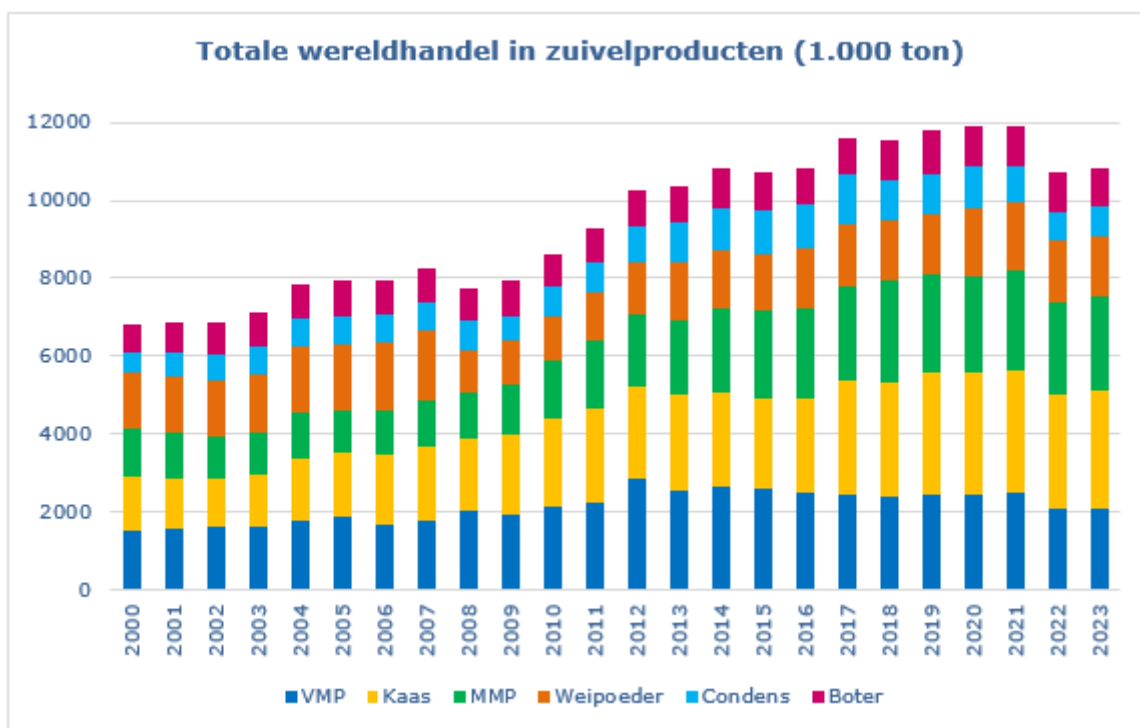

Bron/Source: ZMB/AMI
(1) F.O.B. West-Europese havens / F.O.B. ports Europe occidentale

2.1.4. Wereldzuivelhandel daalt voor het tweede jaar op rij

De wereldhandel, uitgedrukt in melkequivalenten, kende in 2022 voor het eerst in lang een daling. In 2021 tekenden we nog 88,6 mia liter op, terwijl dat in 2022 slechts 84,8 mia liter meer was. In **2023** daalde de internationale handel in zuivelproducten opnieuw lichtjes naar 84,0 mia liter melkequivalenten (-1%), wat ons doet uitkomen onder het niveau van 2020. Voor 2023 betekent dit dat 9% van de wereldmelkproductie uiteindelijk internationaal wordt verhandeld. De wereldhandel steeg in de periode 2010-2023 jaarlijks gemiddeld met 3,3%.

Bron: AMI

De vijf grootste zuivelexporteurs (i.e. EU, USA, Nieuw-Zeeland, Australië en Wit-Rusland) zijn samen goed voor zo'n 70% van de wereldzuivelhandel. Samen bleef hun zuivelexport, uitgedrukt in melkequivalenten, stabiel t.o.v. vorig jaar. De EU exporteerde in **2023** voor bijna 20 miljard euro aan zuivelproducten, dit is in volume 2% meer dan in 2022, maar in waarde 4% minder. Hiermee zijn zuivelproducten het 2^e grootste agrofood exportproduct van de EU. In 2023 exporteerde Nieuw-Zeeland meer zuivel dan het jaar voordien. Vooral de uitvoer naar Algerije en de Verenigde Arabische Emiraten nam toe, terwijl de Nieuw-Zeelandse uitvoer naar China en Indonesië daalde. De USA exporteerde minder zuivelproducten. Vooral de Amerikaanse uitvoer naar Zuidoost-Azië en China viel terug, terwijl de uitvoer naar Mexico wel toenam. Ook Australië voerde minder zuivel uit dan het jaar voordien.

De wereldhandel in **kaas** steeg met 3% in 2023 naar 3 mio ton. Dit getuigt van herstel na de duidelijk lagere groei in 2022 (+1,2%), maar ligt nog onder de groeicijfers van in 2021, 2020 en 2019 (+3% à +4%). Vooral in het vierde kwartaal van 2023 zagen we een sterke stijging in de kaashandel. De EU blijft met kop en nek uitsteken boven de andere kaasexporteurs en neemt de helft van de kaasexport voor zich. De sterkste groei zagen we in Nieuw-Zeeland (+10%). Nieuw-Zeeland concurreert hierdoor stilaan met de USA voor de plaats als 2^e grootste kaasuitvoerder. De grootste daling valt te melden voor Australië (-11%). Met een invoer van ruim 0,4 mio ton blijft het Verenigd Koninkrijk (VK) duidelijk de grootste importeur van kaas, met de EU-27 als beduidende hoofdleverancier. China voert in 2023 maar liefst 25% meer kaas in, wat gerust een interessante evolutie genoemd kan worden. Daarentegen valt de daling van de invoer in Zuid-Korea (-20%), Japan (-11%) en Saoedi-Arabië (-10%) ook op.

De wereldhandel in **boter en boterolie** daalde met 2% in 2023, volgend op een stijging met ruim 8% in 2022. Nieuw-Zeeland houdt zijn marktdominantie en stijgt nog met 5% in volume. De EU stijgt met 15% en verstevigt hiermee haar tweede plaats, goed voor bijna een derde van de totale wereldhandel in boter. De andere grootste boterexporteurs zagen echter allen een duidelijke daling in hun uitvoer (vb. USA: -55%, AU en UA: -45%). China kent een daling van de invoer van boter in 2023, maar blijft wel de grootste invoerder. Daarna volgt de USA, die zijn boterinvoer zag stijgen met 27%.

Volle melkpoeder kent in 2023 een licht herstel (+1%) qua handel, nadat in 2022 nog een daling met bijna 15% werd opgetekend. 2023 vertoonde een grillig patroon, met elk kwartaal een afwisseling tussen af- en toename. Nieuw-Zeeland blijft onbedreigd leider in uitvoervolume en kon zelfs nog een plus optekenen van 3%. Maar ook de EU ziet zijn uitvoer stijgen. Argentinië, Australië en de USA daarentegen exporteerden minder volle melkpoeder. De opnieuw gedaalde vraag vanuit China (-12%) springt in het oog, maar China blijft wel veruit de belangrijkste invoerder, gevolgd door Algerije. Op de derde plaats vinden we Brazilië, waar de volle melkpoederinvoer in 2023 steeg met een duizelingwekkende 102%. Indonesië en Bangladesh zien hun invoer dalen, met respectievelijk -25% en -10%.

De wereldhandel in **magere melkpoeder** steeg met 4% in 2023, na een daling (-3,5%) in 2022. De stijging bevond zich vooral in de eerste jaarhelft van 2023. De grootste uitvoerder blijft de USA. Maar door een daling in volume in 2023 (-3%) en een stijgend exportvolume vanuit de EU (+10%), zijn zowel de EU als de USA nu goed voor elk ongeveer een derde van de wereldhandel in magere melkpoeder. Nieuw-Zeeland ziet zijn uitvoervolume eveneens sterk stijgen (+26%) en neemt hiermee een solide derde plaats in. De grootste invoerder blijft Mexico, die zijn magere melkpoeder bijna uitsluitend uit de USA laat aanvoeren. China (-3%), Indonesië (-16%) en de Filippijnen (-21%) zien hun invoer dalen, terwijl Algerije (+13%) en Vietnam (+16%) meer magere melkpoeder importeerden.

Wereldhandel in zuivelproducten
Exclusief intra-EU-handel

(1.000 ton)	2000	2010	2015	2020	2022	2023 (1)	%23/22
			EU-28	EU-27	EU-27	EU-27	
BOTER & BOTEROLIE							
EU	175	156	178	312	253	288	14
Wereld	741	836	978	1.029	1.007	986	-2
EU-aandeel (%)	24	19	18	30	25	29	16
MAGERE MELKPOEDER							
EU	357	379	695	831	707	780	10
Wereld	357	1.483	2.242	2.483	2.350	2.451	4
EU-aandeel (%)	100	26	31	33	30	32	6
VOLLE MELKPOEDER							
EU	575	447	401	345	234	262	12
Wereld	575	2.120	2.616	2.436	2.075	2.100	1
EU-aandeel (%)	100	21	15	14	11	12	11
KAAS							
EU	526	676	720	1.402	1.333	1.382	4
Wereld	1.308	2.269	2.321	3.155	2.934	3.008	3
EU-aandeel (%)	40	30	31	44	45	46	1
WEI POEDER							
EU		396	538	692	661	689	4
Wereld		1.139	1.430	1.701	1.618	1.515	-6
EU-aandeel (%)		35	38	41	41	45	11
CONDENSMELK							
EU	279	244	356	338	295	319	8
Wereld	512	758	1.112	1.094	726	756	4
EU-aandeel (%)	54	32	32	31	41	42	4

(1) Voorlopig
Bron: AMI

2.1.5. Chinese vraag naar zuivel daalt verder

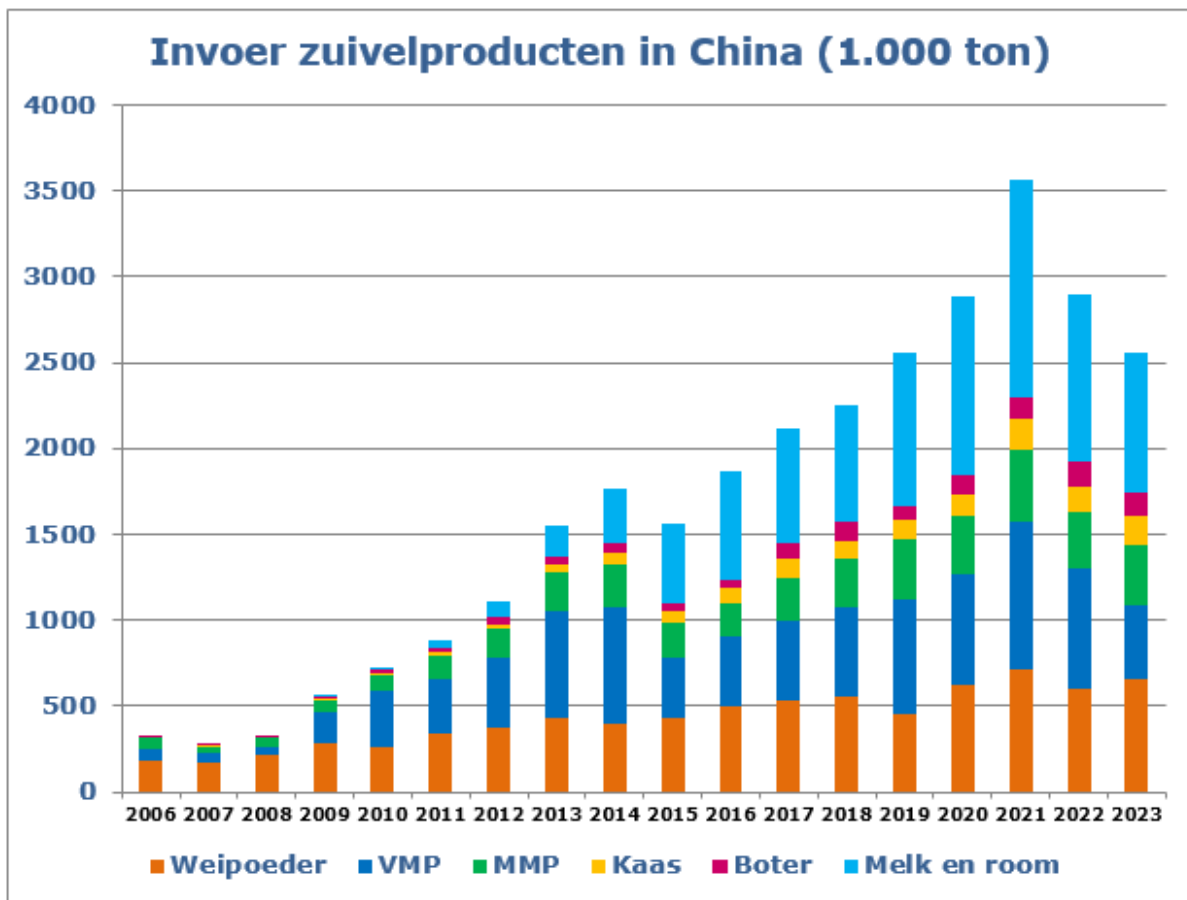
De Chinese vraag kreeg een serieuze knauw in 2022, na een scherpe piek in 2021, maar bleef nog net hoger dan de invoer in 2020. De daling zette zich verder in 2023 en bovendien ook nog in het eerste kwartaal van 2024. De lagere invoer in China in 2022 is terug te brengen op de hoge voorraden die er in de jaren voordien werden opgebouwd, evenals de strenge lock-downs om wille van Covid-19 uitbraken. In 2023 en 2024 ligt de moeilijke economische situatie in China met als gevolg een lage koopkracht voor de bevolking aan de basis, evenals een lager geboorteaantal en een beduidend hogere lokale melk- en zuivelproductie.

In de onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven van de invoer van een aantal zuivelproducten. Consumptiemelk en babyvoeding zijn niet in de grafiek opgenomen, hoewel consumptiemelk, uitgedrukt in gewicht, het grootste aandeel heeft in de Chinese invoer.

Volle melkpoeder verliest in **2023** haar positie als belangrijkste bulkinvoerproduct van China en blijft steken op 430.000 ton (-30%). Het is nu aan weipoeder (+10%) om deze plek op te eisen. De invoer van weipoeder steeg in 2023 naar 656.000 ton. De invoer van kaas vertoonde eveneens een stijging naar 178.000 ton (+23%). De invoer van magere melkpoeder steeg naar 347.000 ton (+3%). De invoer van boter daarentegen daalde in 2023 tot 131.000 ton (-9%).

In het eerste kwartaal van **2024** tonen de cijfers een verdeeld beeld. Volle melkpoeder blijft drastisch dalen (-62%), maar ook de boterinvoer daalde verder (-17%), terwijl er een duidelijke stijging is bij weipoeder (+57%) en magere melkpoeder (+13%).

Bron: AMI

2.2. EUROPESE UNIE

2.2.1. Melkleveringen dalen voor het tweede jaar op rij

Net als in 2021 dalen de melkleveringen in de EU in **2023** om uit te komen op ruim 144,6 mio ton. Het gaat opnieuw om een kleine daling van 0,3%. Een gedaalde melkveestapel (-1,7%), structurele veranderingen en strengere duurzaamheids-, klimaat en milieuregels verklaren deze terugval. En dit ondanks de dalende maar nog steeds relatief hoge melkprijzen, zeker in de eerste drie kwartalen van het jaar, en de over het algemeen gunstige weersomstandigheden. Wel was de evolutie van de melkaanvoer vrij heterogeen over de verschillende EU lidstaten.

Melkaanvoer per lidstaat (kalenderjaren)

(1.000 ton)	2005	2015	2020	2022	2023	% 23/22
België	3.022	3.988	4.431	4.513	4.664	3,3
Denemarken	4.451	5.278	5.666	5.664	5.685	0,4
Duitsland	27.380	31.892	32.552	31.947	32.424	1,5
Griekenland	735	612	653	643	629	-2,2
Spanje	5.940	6.794	7.409	7.325	7.330	0,1
Frankrijk	23.353	25.136	24.584	24.039	23.397	-2,7
Ierland	5.060	6.587	8.545	9.090	8.713	-4,1
Italië	10.897	11.161	12.666	13.011	12.908	-0,8
Luxemburg	258	333	435	438	-	-
Nederland	10.479	13.326	13.987	13.762	13.894	1,0
Oostenrijk	2.619	3.102	3.137	3.247	3.243	-0,1
Portugal	1.911	1.928	1.922	1.855	1.891	1,9
Finland	2.362	2.394	2.362	2.216	2.196	-0,9
Zweden	3.163	2.933	2.773	2.765	2.819	2,0
Tsjechië	2.681	2.500	3.192	3.173	3.223	1,6
Estland	571	720	788	800	860	7,5
Cyprus	145	162	272	287	304	5,9
Letland	502	808	791	811	829	2,2
Litouwen	1.202	1.438	1.360	1.363	1.352	-0,8
Hongarije	1.695	1.536	1.626	1.700	1.644	-3,3
Malta	42	42	42	39	37	-5,1
Polen	8.612	10.874	12.434	12.759	12.964	1,6
Slovenië	507	554	580	575	559	-2,8
Slovakije	968	865	832	823	807	-1,9
Bulgarije	830	505	681	648	690	6,5
Roemenië	1.068	916	1.132	1.135	1.205	6,2
Kroatië	-	513	434	405	377	-6,9
EU-27	120.453	136.897	145.286	145.033	144.644	-0,3
Verenigd Koninkrijk	14.038	15.196	15.452	15.303	15.308	0,0
EU-27 + Verenigd Koninkrijk	134.491	152.093	160.738	160.336	159.952	-0,2

Bron: AMI & IDF WDS - country report

Het jaar 2022 kende qua leveringen een relatief sterk jaareinde. In de eerste helft van **2023** werden de hogere leveringen aangehouden waarop vanaf augustus de melkleveringen lager uitkwamen dan in dezelfde periode van het jaar voordien. Uiteindelijk werd er in 2023 in de EU bijna 400.000 ton melk minder geleverd. Voor het Verenigd Koninkrijk (VK) zien we stabiele leveringen in 2023, volgend op een daling van -0,8% in 2022. Dit brengt de totale melkleveringen in het VK voor 2023 op ruim 15,3 mio ton.

In 2023 zijn de grootste procentuele stijgers Estland (+7,5%), Bulgarije en Roemenië. In 2022 vormden zij niet de top 3, maar was die rol weggelegd voor Oostenrijk, België en Polen. België neemt in 2023 de vijfde positie in. In absolute cijfers zorgden Duitsland (+477.000 ton), Polen (+205.000 ton) en België (+151.000 ton) voor de grootste toenames van de melkleveringen. Op de vierde plaats staat Nederland met een stijging van 132.000 ton melk. Van de 26 EU-lidstaten waarvoor we over gegevens beschikken voor 2023, werd er in 14 gevallen een toename vastgesteld. Voor Luxemburg hebben we nog geen cijfers voor 2023, maar ook hier wordt een procentuele stijging verwacht.

In het eerste kwartaal van **2024** bleef het daggemiddelde van het melkvolume in de EU ongewijzigd ten opzichte van dezelfde periode van het voorgaande jaar, waarbij het kwartaal begon met een neerwaartse trend en eindigde met een licht opwaartse trend. Uitgedrukt in totaal volume (incl. schrikkel dag) zagen we over de eerste drie maanden van 2024 een stijging van 400.000 ton melk t.o.v. 2023. Het grootste aandeel hierin hebben Polen (+153.000 ton, +3,6%), Frankrijk en Italië. Al bij al wordt verwacht dat er in 2024 lichtjes meer (+0,4%, inclusief de stijging gezien de schrikkel dag) melk zal geleverd worden in de EU dan in 2023. Dit gezien een afname van de terugval in het aantal melkkoeien en een stijgende gemiddelde productiviteit per koe. De erg lang aanhoudende regen in het voorjaar had in maart/april 2024 (nog) geen al te nadelig effect op de Europese weides. De verwachte hitte én droogte in de zomer in belangrijke melk producerende regio's kan echter een drukkend effect hebben dat nog niet in deze voorspelling is meegenomen.

De daling van de Europese melkaanvoer heeft belangrijke gevolgen voor de verwerking, hoewel de gehalten vet en eiwit in de melk hier ook sterk bepalend voor zijn. In **2023** lagen de **vet- en eiwitpercentages** in de Europese Unie opnieuw hoger dan het jaar voordien (melkvet: +0,7%, melkeiwit: +0,6%), na een daling in 2022. Dit is te wijten aan door de band genomen gunstigere weersomstandigheden en bijgevolg betere veevoederkwaliteit en -kwantiteit. In het eerste kwartaal van **2024** zien we de gehalten echter weer lichtjes dalen.

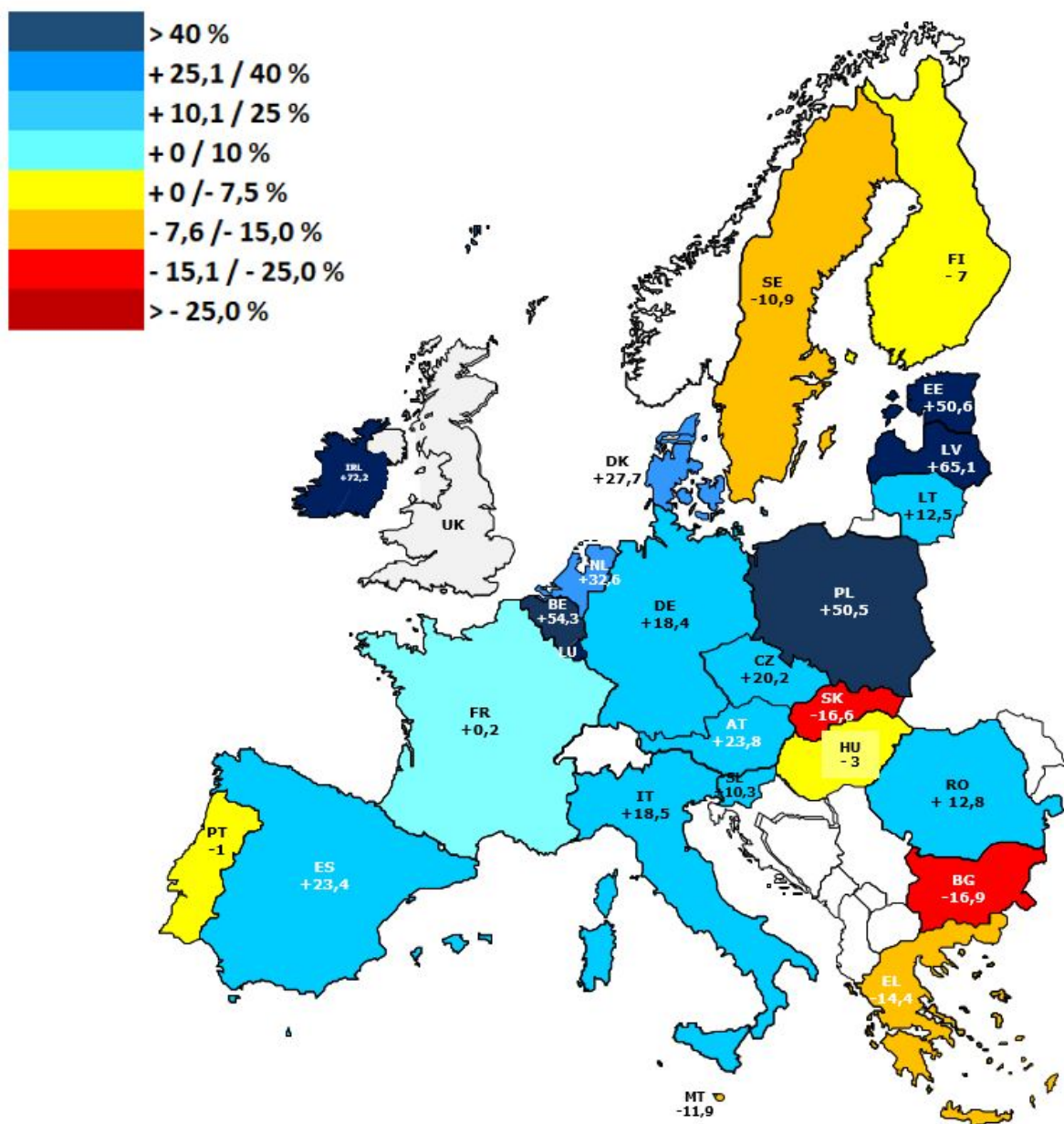
2.2.2. Pools aandeel in de EU melkleveringen stijgt naar 9%

Op het kaartje hieronder wordt de evolutie van de melkleveringen binnen de EU in **de periode 2005-2023** weergegeven. Over de betrokken periode is er in de EU-27 een toename van de melkleveringen met ruim 20%. Dit gemiddelde verbergt evenwel grote individuele verschillen. Absolute koplopers zijn Cyprus (+110%), Ierland (+72%) en Letland (+65%). Hierna volgen België, Polen en Estland met elk een groei groter dan 50%. Uitgedrukt in volume is de groei het grootste in Duitsland (+5,0 mio ton), Polen (+4,4 mio ton), Ierland (+3,7 mio ton) en Nederland (+3,4 mio ton). Hoewel Duitsland een groei kent die met 18% wel iets lager uitvalt dan het EU-gemiddelde.

Frankrijk vertoont over 18 jaar evenwel geen groei. Maar liefst 8 lidstaten gaan erop achteruit: Zweden kent in volume de grootste terugval, nl. -344.000 ton. Uitgedrukt in percentage dalen de leveringen over deze periode in Bulgarije (140.000 ton), Slowakije (-161.000 ton) en Griekenland (-106.000 ton) om en bij de 15%. Maar ook in Zweden en Malta daalt de productie met meer dan 10%.

Melkleveringen in de EU: 2023 t.o.v. 2005 (in %)

2.2.3. Aantal melkkoeien daalt sterker dan in 2022 en 2021

Het aantal melkkoeien in de EU-27 daalde met 1,7% in 2023. Deze daling is groter dan de twee voorgaande jaren (2022: -0,6%, 2021: -1,6%). Hiervoor kan de lagere prijs voor reforme koeien in grote zuivellanden mede een verklaring zijn. In de EU zijn er 3 lidstaten waar het aantal melkkoeien nog toeneemt, nl. Slovenië, Cyprus en Polen. Er zijn 4 lidstaten waar het aantal koeien stabiel blijft. Het aantal koeien daalt het sterkst in Kroatië, Letland, Bulgarije en Litouwen. Dit terwijl de leveringen in Bulgarije toenemen met 6,5%. Omgekeerd, ondanks de daling van de Ierse leveringen (-4%), blijft het koe-aantal er stabiel.

Aantal melkkoeien in de EU, december-telling

(1.000 koeien)	1983	2000	2015	2020	2022	2023 (1)	% 2021/ 1983	% 2023/ 2022
België	984	629	529	538	544	534	-45,4	-1,8
Bulgarije	—	—	283	242	213	201	—	-5,6
Tsjechië	—	529	369	357	357	358	—	0,3
Denemarken	1003	644	570	565	556	547	-44,3	-1,6
Duitsland	8.472	4.564	4.285	3.921	3.810	3.713	-54,9	-2,5
Estland	—	131	91	84	84	83	—	-1,2
Griekenland	225	180	111	90	81	79	-59,6	-2,5
Spanje	1.861	1.141	844	811	810	786	-56,5	-3,0
Frankrijk	7.104	4.153	3.661	3.406	3.231	3.165	-53,2	-2,0
Ierland	1.628	1.153	1.240	1.456	1.510	1.511	-7,6	0,1
Italië	3.078	1.772	2.057	1.871	1.865	1.808	-40,1	-3,1
Kroatië	—	—	152	110	79	71	—	-10,1
Cyprus	—	24	26	39	38	39	—	2,6
Letland	—	205	162	136	128	119	—	-7,0
Litouwen	—	438	301	233	224	213	—	-4,9
Luxemburg	69	44	49	54	55	55	-20,3	0,0
Hongarije	—	296	250	247	278	266	—	-4,3
Malta	—	9	6	6	6	6	—	0,0
Nederland	2.526	1.567	1.717	1.569	1.570	1.546	-38,5	-1,5
Oostenrijk	995	621	534	525	551	543	-47,1	-1,5
Polen	—	2.982	2.134	2.126	2.037	2.069	—	1,6
Portugal	355	355	243	233	222	219	-35,2	-1,4
Roemenië	—	—	1.191	1.122	1.076	1.067	—	-0,8
Slovenië	—	140	113	99	93	100	—	7,5
Slovakije	—	242	139	122	117	114	—	-2,6
Finland	650	358	282	256	243	236	-61,7	-2,9
Zweden	662	426	337	304	298	289	-54,7	-3,0
EU-27	—	—	21.676	20.522	20.076	19.737	—	-1,7
Verenigd Koninkrijk	—	—	—	1.856	1.848	1.839	—	—
EU-27 + Verenigd Koninkrijk	—	—	—	22.378	21.924	21.576	—	—

(1) Voorlopig

Bron: ZMP, Europese Commissie vanaf 1997, AMI vanaf 2015

2.2.4. Schaalvergroting melkveehouderij gaat door

Het aantal bedrijven met melkproductie in de EU-27 is in 2022 met 4,3% gedaald. Deze daling ligt lager dan in 2021. In alle lidstaten daalt het aantal melkveehouders, behalve in 4 lidstaten waar het aantal stabiel bleef. De gemiddelde bedrijfsomvang is gestegen met 7,4%, als gevolg van een stijging

bij alle individuele lidstaten, behalve in Luxemburg. De verschillen in bedrijfsomvang zijn groot. De uitschieters op vlak van gemiddelde productie zijn Hongarije, Denemarken, Slowakije en Tsjechië.

Productie van het gemiddeld melkveebedrijf in de EU-lidstaten

	Aantal melkveebedrijven (1.000)			Gemiddelde productie (ton)		
	2021	2022	% 22/21	2021	2022	% 22/21
België	8,6	8,3	-3,5%	516	548	3,1%
Denemarken	2,6	2,4	-7,7%	2.171	2.360	3,4%
Duitsland	54,8	52,9	-3,5%	593	612	2,5%
Spanje	11,8	11,0	-6,8%	646	677	6,2%
Frankrijk	48,0	46,0	-4,2%	516	535	2,9%
Ierland	18,3	18,3	0,0%	493	496	5,6%
Italië	25,4	24,5	-3,5%	520	534	5,9%
Luxemburg	0,6	0,6	0,0%	739	738	-0,9%
Nederland	15,3	14,7	-3,9%	929	978	0,5%
Oostenrijk	23,9	23,2	-2,9%	160	170	3,3%
Finland	5,1	4,8	-5,9%	454	470	5,6%
Zweden	2,9	2,7	-6,9%	959	1.024	3,8%
Tsjechië	1,9	1,8	-5,3%	1.742	1.869	1,3%
Estland	1,0	0,9	-10,0%	839	933	8,8%
Cyprus	0,3	0,3	0,0%	994	953	8,4%
Letland	10,1	9,7	-4,0%	98	102	12,1%
Litouwen	23,9	21,5	-10,0%	62	69	13,9%
Hongarije	0,4	0,4	0,0%	5.201	5.070	3,3%
Polen	170,0	165,0	-2,9%	88	92	20,7%
Slovakije	0,4	0,4	0,0%	2.257	2.260	23,0%
Overige lidstaten	494,1	470,1	-4,9%	19	20	4,1%
EU-27	919,4	879,5	-4,3%	167	175	7,4%

Bron: IDF, ZMB

2.2.5. Productie en verbruik van magere melkpoeder daalt

Magere melkpoeder is het enige product waarvoor we een **productiedaling** zien (-4,3%). In 2022 tekende we echter nog een stijging op. Voor alle andere zuivelproducten zien we een (kleine) stijging in de productie, terwijl ook dit in 2022 net omgekeerd was. De condensmelkproductie stijgt in 2023 het sterkst (+6,5%), gevolgd door consumptiemelk en room. Ondanks een daling van de boternoteringen in 2023, ligt de productie van boter lichtjes hoger dan in 2022. Ook steeg de roomproductie met 1,5%.

Op vlak van **verbruik** van zuivelproducten in de EU zien we een overwegend positief beeld. De enige daling zien we bij magere melkpoeder (-5,6%). Voor consumptiemelk zien we de grootste stijging (+3,1%). Verder zien we een kleine stijging voor room, volle melkpoeder, gecondenseerde melk en gefermenteerde producten. Na een daling in het kaasverbruik in 2022, blijft deze stabiel in 2023.

Voor **2024** wordt best geanticipeerd op een stabiele magere melkpoederproductie. Vooral de kaasproductie zou kunnen stijgen (+1%). Qua verbruik in de EU voorziet men opnieuw een daling van de magere én volle melkpoederconsumptie met respectievelijk -5,3% en -2,0%. Dit o.a. gezien de hoge cacaoprijzen en het feit dat melkpoeder een erg belangrijk ingrediënt is bij de productie van chocolade en zoetwaren. Het verbruik van boter en kaas in de EU wordt geacht stabiel te blijven.

Productie en aanwending van zuivelproducten in de EU

(1.000 ton)	2005 EU-25	2015 EU-28	2018 EU-28	2020 EU-28	2020 EU-27	2022 EU-27	2023 EU-27	(1) %23/22 EU-27
BOTER								
Productie (a)	2.137	2.280	2.340	2.455	2.222	2.180	2.214	1,6
Invoer	86	24	20	4	48	69	53	-23,2
Uitvoer	342	178	158	246	312	253	288	13,8
Verbruik	1.940	2.116	2.188	2.167	1.958	1.981	1.979	-0,1
KAAS								
Productie	8.584	9.971	10.574	10.759	10.796	10.958	11.094	1,2
Invoer	103	61	59	63	223	187	174	-7,0
Uitvoer	546	720	836	946	1.402	1.333	1.382	3,7
Extra - smeltkaas	+262	+222	+356	+382	+382	+386	+388	0,5
Verbruik	8.402	9.505	9.993	10.243	9.984	10.258	10.273	0,1
CONDENS								
Productie	1.181	1.155	1055	1.180	1.047	1.003	1.068	6,5
Invoer	1	1	1	1	34	38	40	5,3
Uitvoer	200	356	276	279	338	295	319	8,1
Verbruik	982	830	775	877	722	776	784	1,0
VOLLE MELKPOEDER								
Productie	858	835	869	903	891	780	792	1,5
Invoer	2	4	2	1	27	20	18	-10,0
Uitvoer	490	401	334	332	345	234	262	12,0
Verbruik	370	459	522	572	599	536	548	2,2
MAGERE MELKPOEDER								
Productie	1.114	1.703	1.670	1.701	1.626	1.591	1.522	-4,3
Invoer	7	3	3	2	36	36	36	0,0
Uitvoer	194	695	816	829	831	707	780	10,3
Verbruik	970	860	994	874	831	860	812	-5,6
CONSUMPTIEMELK								
Productie	33.497	30.995	30.322	30.162	23.896	22.546	23.191	2,9
Invoer	1	1	4	9	95	48	48	0,0
Uitvoer	104	603	727	1.008	1.050	827	804	-2,8
Verbruik	33.295	30.392	29.599	29.162	22.941	21.768	22.434	3,1
ROOM								
Productie	-	2.749	2.683	2.782	2.479	2.532	2.590	2,3
Invoer	-	1	1	0	4	4	5	25,0
Uitvoer	-	112	147	170	177	198	201	1,5
Verbruik	-	2.628	2.537	2.612	2.306	2.338	2.394	2,4
GEFERMENTEERDE PRODUCTEN								
Productie	9.577	9.209	8.293	8.316	7.818	7.761	7.841	1,0
Invoer	10	5	6	7	59	87	51	-41,4
Uitvoer	61	163	192	209	534	510	496	-2,7
Verbruik	9.526	9.052	8.107	8.113	7.343	7.338	7.395	0,8

(1) Voorlopig

(a) Inclusief boterolie, omgerekend naar boter

—: niet beschikbaar

Bron: AMI

2.2.6. EU zuivelvoorraden blijven stabiel

De EU is 2023 ingegaan met een voorraad aan magere melkpoeder die lichtjes hoger lag dan het geval was gedurende de afgelopen drie jaar. Hierbij lag het volume wel nog beduidend lager dan in de jaren volgend op een zuivelcrisis. De voorraad aan boter bleef stabiel in 2023, op een iets hoger niveau dan voorgaande jaren.

Voorraad aan zuivelproducten in de EU

(1.000 ton)	2005 EU-25	2015 EU-28	2018 EU-28	2019 EU-28	2020 EU-27	2021 EU-27	2022 EU-27	2023 EU-27	(1)
BOTER									
Jaaraanvang	223	125	106	120	135	135	135	150	
Jaareinde	164	135	120	105	135	135	150	150	
Wijziging	-59	10	14	-15	0	0	15	0	
MAGERE MELKPOEDER									
Jaaraanvang	117	170	456	319	90	90	70	130	
Jaareinde	74	279	319	95	90	70	130	95	
Wijziging	-43	109	-137	-224	0	-20	60	-35	
VOLLE MELKPOEDER									
Wijziging	0	-10	15	45	-25	15	30	0	
WEIPOEDER									
Wijziging	-20	-60	-5	50	0	0	2	6	
KAAS									
Wijziging	-10	30	0	0	15	-15	-60	0	

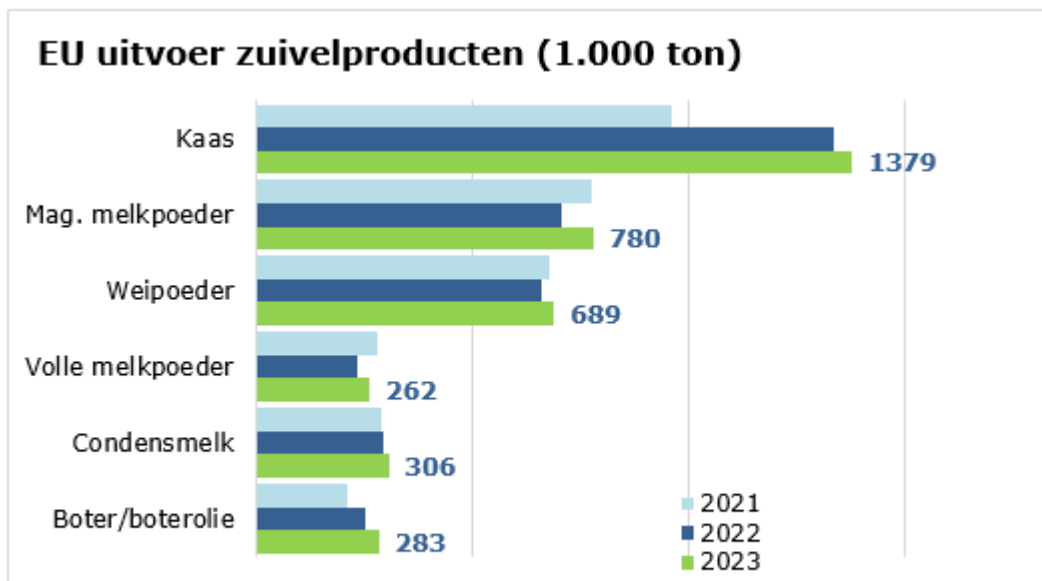
(1) Voorlopig

Bron: AMI

2.2.7. EU uitvoer naar derde landen herstelt zich

In 2023 stijgt de uitvoer voor de meeste zuivelproducten. Enkel voor gefermenteerde zuivelproducten, niet opgenomen in onderstaande figuur, daalt de uitvoer. Met name China voert minder in. De grootste stijging zien we bij volle melkpoeder en boter en boterolie (beiden +12%). Vooral de verviervoudiging van de uitvoer van volle melkpoeder naar Algerije springt in het oog. De Chinese vraag naar dit product bleef echter ook in 2023 zwak en bovendien nam de concurrentie met Nieuw-Zeelands volle melkpoeder op andere markten toe. Voor de stijgende boteruitvoer is er geen uitzonderlijk groeiende markt te identificeren, de groei spreidt zich over alle belangrijke exportbestemmingen. Ook voor magere melkpoeder stijgen de uitvoercijfers beduidend (+10%), ondanks de lagere productiecijfers. Vooral de vraag in Algerije, andere Noord-Afrikaanse landen, Azië en het Midden-Oosten stijgt. Kaas kent in 2023 een stijging (+3,5% in volume, +5% in waarde) qua uitvoer. De concurrentiële prijzen voor EU kaas kunnen hiervoor als belangrijke verklaring worden aangestipt.

Bron: AMI

In de eerste twee maanden van **2024** zagen we voor de EU, uitgedrukt in melkequivalenten, nog een stijgende zuiveluitvoer. In maart 2024 daarentegen keert dit zich. Over het volledige jaar 2024 verwacht men dat de uitvoer van magere melkpoeder licht kan stijgen (+1%), terwijl de uitvoer van volle melkpoeder kan afnemen (-1%). Dit laatste vooral gezien de sterke concurrentiële positie van Nieuw-Zeeland. De huidige uitvoergroei voor boter zal zich in 2024 waarschijnlijk niet verder zetten. De vraag naar kaas zou op wereldvlak duidelijk toenemen, waardoor de hoeveelheid melk verwerkt tot kaas en wei verder zal toenemen. De EU kaasuitvoer wordt verwacht te stijgen met 2,5% in 2024.

2.2.8. Zelfvoorzieningsgraad stijgt opnieuw

Op het moment van de Brexit steeg de **zelfvoorzieningsgraad** van de EU. De EU-27 voerde immers heel wat melk en zuivelproducten uit naar het VK. Waar de zelfvoorzieningsgraad voor de EU-27 in 2022 en 2021 daalde, herstelt deze zich in 2023 terug op het niveau van in 2021, nl. op 117%.

De hoeveelheid **verwerkte melk** in de EU bleef vrij stabiel in 2023 op net geen 145 mia liter, met onderliggend een daling van de invoer met 0,2 mia liter (-7,1%) en een stijging van de uitvoer met 1,5 mia liter (+6,8%).

Uitgedrukt in melkequivalenten daalt het **verbruik** in de EU in 2023 met 2 mia liter naar 123,6 mia liter (-1,6%). Het verbruik per persoon in de EU-27 daalt eveneens en dat met -1,8% naar 275,4 kg melkequivalent. In 2022 daarentegen zagen we nog een stijging voor beide parameters.

Melkbalans EU

(in mio ton melkequivalenten)	2015 EU-28	2018 EU-28	2020 EU-28	2020 EU-27	2022 EU-27	2023 EU-27 ⁽²⁾
Melkleveringen	152,1	157,4	160,7	145,3	144,6	144,6
Invoer	0,9	0,9	0,9	3,2	2,8	2,6
Uitvoer	18,6	20,1	21,2	25,1	22,2	23,7
Voorraadwijziging	+1,4	-1,2	+0,6	-0,0	-0,4	+0,0
Verbruik	133,0	139,4	139,8	123,3	125,6	123,6
Verbruik per capita (1)	261,6	272,0	271,8	275,7	280,4	275,4
Zelfvoorzieningsgraad (%)	114	113	115	118	115	117

(1) in kg melkequivalenten

(2) Voorlopig / prognose

Bron : AMI

Voorals de **invoer** van boter is gedaald in 2023, volgend op een sterke stijging in 2022. Maar ook zagen we een daling van de invoer van kaas, volle melkpoeder en room. De invoer van magere melkpoeder bleef stabiel. Wat betreft de invoer van melk in bulk tekenden we een stijging op t.o.v. 2022.

2.2.9. Geen publieke voorraden

Nadat de **interventievoorraden** van magere melkpoeder en boter in 2007 volledig afgebouwd waren, ontstonden eind 2009 nieuwe stocks. In 2012 waren de openbare voorraden voor boter terug leeg.

Sedert juli 2015 werd opnieuw **magere melkpoeder** aangeboden ter interventie. Vooral in het jaar 2016 werd heel wat poeder in interventie genomen. Aan het eind van 2016 bedroeg de openbare voorraad aan magere melkpoeder 351.000 ton. Dit liep in 2017 verder op tot 378.000 ton. Sedert eind 2016 probeerde de EU-Commissie de voorraad geleidelijk af te bouwen, evenwel tot in april 2018 zonder veel succes. Daarna kwam de verkoop, aan steeds hogere prijzen, wel op gang.

In 2018 kon de voorraad uiteindelijk afgebouwd worden tot 175.000 ton. In januari 2019 kon zo goed als de hele voorraad verkocht worden. Sindsdien zijn er geen nieuwe voorraden opgebouwd.

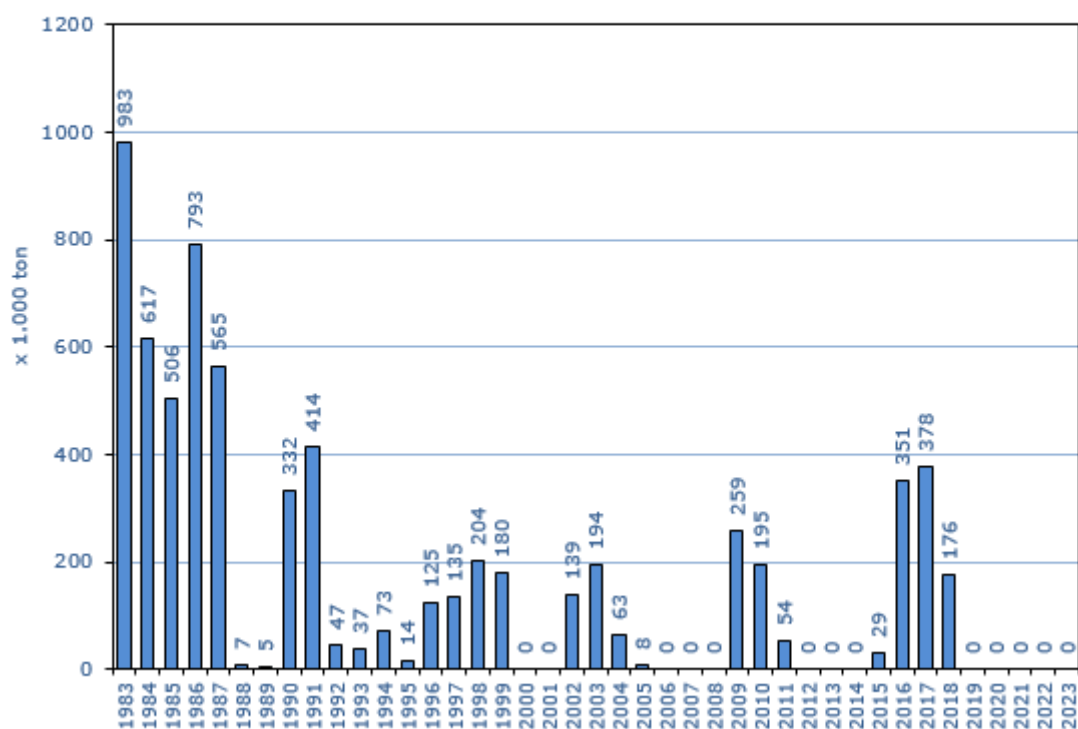
Interventieaankopen door de EU

(1.000 ton)	Boter	Magere melkpoeder
1985	491,0	247,0
1986	655,0	602,0
1987	368,0	54,0
1988	25,0	0,0
1989	0,0	0,0
1990	250,0	337,0
1991	174,0	199,0
1992	48,0	0,0
1993	32,0	11,0
1994	21,0	59,0
1995	0,1	0,0
1996	39,6	126,9
1997	2,9	33,7
1998	0,0	101,7
1999	55,4	95,7
2000	44,0	0,0
2001	38,7	0,0
2002	156,5	150,0
2003	41,3	110,1
2004	29,4	20,5
2005	36,4	5,3
2006	61,5	0,0
2007	0,4	0,0
2008	0,0	0,0
2009	81,9	273,7
2010	0,0	0,0
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,0	0,0
2015	0,0	29,7
2016	0,0	335,6
2017	0,0	29,2
2018	0,0	0,0
2019	0,0	0,0
2020	0,0	0,0
2021	0,0	0,0
2022	0,0	0,0
2023	0,0	0,0

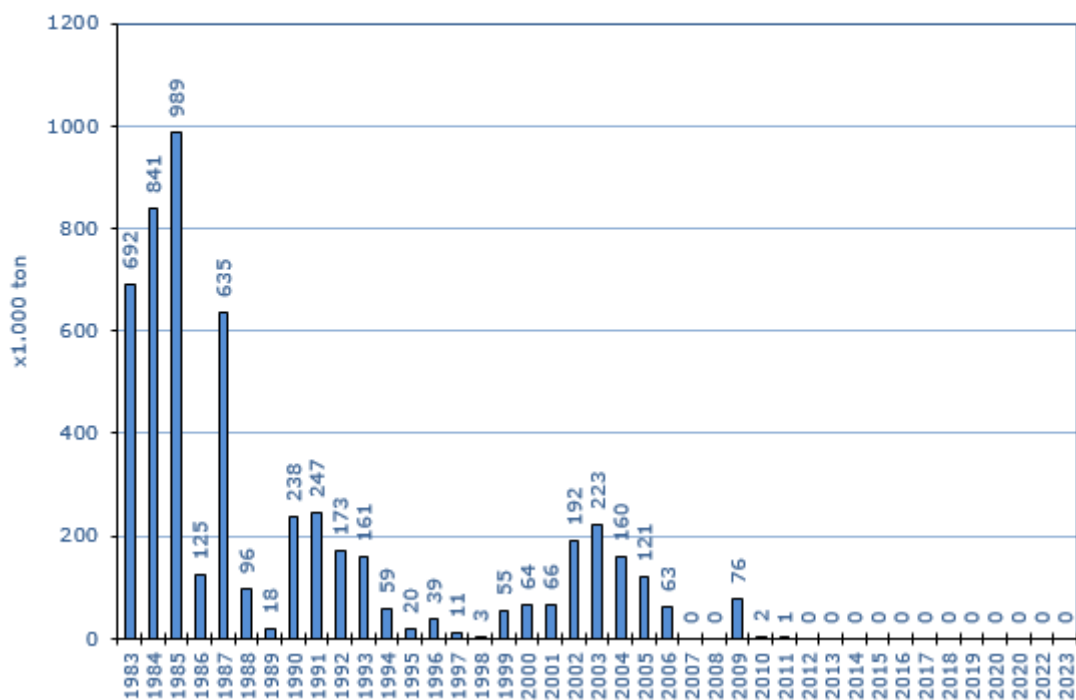
Bron: Europese Commissie

Mager Melkpoeder E.U. Interventievoorraad (31 dec.)

Boter E.U.-Interventievoorraad (31 dec.)

Om de shock van het Russisch embargo in 2014 beter op te kunnen vangen, werd de mogelijkheid van **private opslag** met Europese steun mogelijk gemaakt. Omwille van de Coronacrisis werd in het voorjaar van 2020 de private opslag voor boter en magere melkpoeder terug geactiveerd. In de jaren nadien was dit niet meer het geval.

Private opslag van magere melkpoeder

(1.000 ton)	EU	België
2014	17	0
2015	52	4
2016	89	19
2017	26	10
2018	0	0
2019	0	0
2020	20	2
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Bron: Europese Commissie

Private opslag van boter

(1.000 ton)	EU	België
1986	164	20
1990	201	45
1991	116	41
1992	192	34
1993	162	20
1994	166	25
1995	146	16
1996	202	22
1997	139	19
1998	176	16
1999	198	24
2000	180	27
2001	207	23
2002	172	19
2003	175	19
2004	126	17
2005	147	18
2006	118	17
2007	124	11
2008	161	13
2009	138	14
2010	83	8
2011	106	10
2012	131	11
2013	89	8
2014	22	3
2015	141	11
2016	144	9
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	68	3
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Bron: Europese Commissie

2.3. BELGIË

2.3.1. Aantal melkkoeien neemt toe

Ten opzichte van het voorgaande jaar zien we voor 2023 op nationaal niveau dat het aantal melkkoeien steeg, namelijk met 2,7%. Deze stijging is vooral te danken aan een stijging in Vlaanderen (+3,6%). Ook het aantal zoogkoeien neemt licht toe t.o.v. 2022, namelijk met 0,4%. Deze stijging wordt enkel veroorzaakt door een toename in Vlaanderen (+1,1%). In Wallonië neemt het aantal licht af (-0,1%).

Aantal koeien en melkveehouders per landsgedeelte

	1984	2000	2015	2020	2022	2023	% 23/22
a) BELGIË							
Melkkoeien	993.871	593.788	528.778	537.941	526.574	540.843	2,7
Zoogkoeien	160.566	508.857	444.970	383.334	375.476	376.800	0,4
TOTAAL	1.154.437	1.102.645	973.748	921.275	902.050	917.643	1,7
Bedrijven met melkkoeien	47.053	17.639	12.076	8.923	8.258	n.b.	
Bedrijven met zoogkoeien	14.729	22.766	15.368	12.377	11.560	n.b.	
b) VLAANDEREN							
Melkkoeien	533.875	327.067	316.042	343.840	339.482	351.563	3,6
Zoogkoeien	43.438	182.913	182.143	149.309	145.515	147.163	1,1
TOTAAL	577.313	509.980	498.185	493.149	484.997	498.726	2,8
Bedrijven met melkkoeien	27.663	9.961	6.658	4.991	4.593	n.b.	
Bedrijven met zoogkoeien	7.004	11.927	8.244	6.372	5.831	n.b.	
c) WALLONIE							
Melkkoeien	459.831	266.657	212.465	193.896	187.092	189.280	1,2
Zoogkoeien	117.106	325.880	262.715	233.903	229.961	229.637	-0,1
TOTAAL	576.937	592.537	475.180	427.799	417.053	418.917	0,4
Bedrijven met melkkoeien	19.382	7.676	5.413	3.929	3.662	n.b.	
Bedrijven met zoogkoeien	7.722	10.836	7.116	6.000	5.724	n.b.	
d) BRUSSELS GEWEST							
Melkkoeien	165	64	271	205	270	n.b.	
Zoogkoeien	22	64	112	122	123	n.b.	
TOTAAL	187	128	383	327	393	n.b.	
Bedrijven met melkkoeien	10	2	5	3	3	n.b.	
Bedrijven met zoogkoeien	3	3	8	5	5	n.b.	

Bron: FOD Economie/Statbel, op basis van de gegevens van Sanitel vanaf 2014

n.b. = niet beschikbaar

2.3.2. Aantal melkleveraars blijft verder dalen

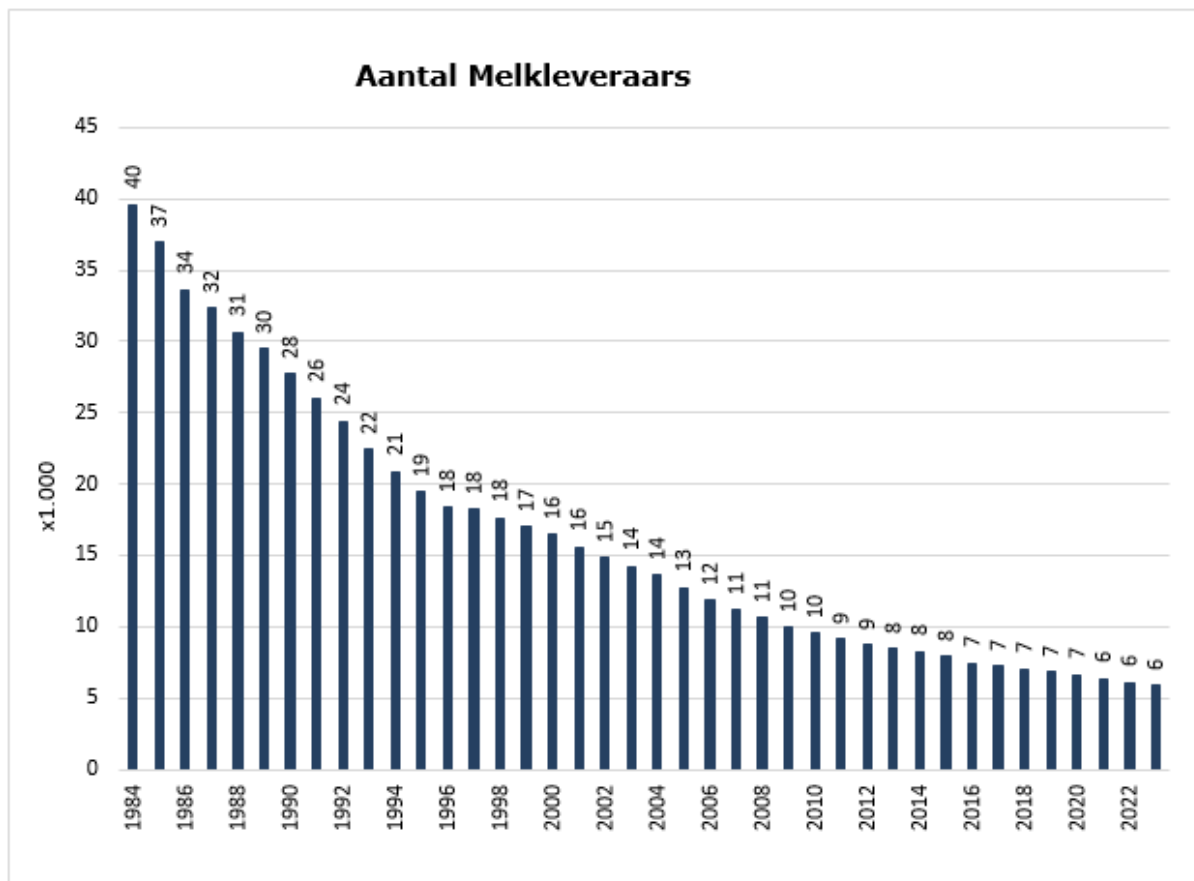
Net zoals in andere subsectoren van de landbouw daalt het aantal melkleveraars. Eind 2023 zijn er 3,4% minder melkleveraars dan eind 2022. Dit licht in lijn met vorig jaar, toen de daling 3,8% bedroeg.

Aantal melkleveraars per landsgedeelte

	Vlaanderen	Wallonië	België
December 2018	4.181	2.814	6.995
December 2019	4.061	2.731	6.792
December 2020	3.933	2.680	6.613
December 2021	3.758	2.577	6.335
December 2022	3.620	2.472	6.092
December 2023	3.494	2.390	5.884
Vershil (%)	-3,5	-3,3	-3,4
April 2020	4.018	2.738	6.756
April 2021	3.861	2.683	6.544
April 2022	3.707	2.578	6.285
April 2023	3.582	2.484	6.066
April 2024	3.467	2.384	5.851
Vershil (%)	-3,2	-4,0	-3,5

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

Op basis van de maandelijkse statistieken van de Interprofessionele Organismen met betrekking tot de melkwaliteit, waren er eind 2023 nog 5 884 leveraars actief, waarvan ongeveer 60% Vlaamse en 40% Waalse. Deze verhouding blijft al jarenlang constant. De daling verloopt gelijkaardig in beide regio's (-3,5% in Vlaanderen vs. -3,3% in Wallonië).

2.3.3. Melkleveringen opnieuw hoger dan vorig jaar

Over de lange termijn zien we een heuse stijging in de Belgische leveringen. Sinds 1986 stegen de leveringen met maar liefst 38%. Sinds het afschaffen van de melkquota in 2015 noteren we een stijging van 23%. Deze Europese beslissing heeft dus een duidelijk effect gehad op de Belgische zuivelsector. Ter vergelijking, de Europese melkleveringen sinds 2015 stegen met nog geen 6%. In **2023** ligt het volume net als in 2022 hoger dan het jaar voordien. Er werd 4,38 miljard liter melk geleverd, wat neerkomt op een stijging van 1,5% t.o.v. vorig jaar.

De leveringen van melk evolueerden als volgt:

	(1.000 l)	%		(1.000 l)	%
1986	3.171.685	-	2005	2.936.593	-1,1
1987	3.040.941	-4,1	2006	2.924.949	-0,4
1988	2.958.442	-2,7	2007	3.008.685	2,9
1989	2.995.901	1,3	2008	2.998.543	-0,3
1990	2.905.869	-3,0	2009	3.098.002	3,3
1991	2.877.111	-1,0	2010	3.214.434	3,8
1992	2.870.287	-0,2	2011	3.259.187	1,4
1993	2.863.430	-0,2	2012	3.222.409	-1,1
1994	2.902.363	1,4	2013	3.299.539	2,4
1995	2.958.169	1,9	2014	3.464.609	5,0
1996	2.919.074	-1,3	2015	3.563.796	2,9
1997	2.883.155	-1,2	2016	3.678.542	3,2
1998	2.939.022	1,9	2017	3.810.940	3,6
1999	2.898.094	-1,4	2018	3.960.304	3,9
2000	2.945.392	1,6	2019	4.054.917	2,4
2001	2.937.807	-0,3	2020	4.203.646	3,7
2002	2.968.894	1,1	2021	4.192.003	-0,3
2003	2.956.094	-0,4	2022	4.320.498	3,1
2004	2.968.838	0,4	2023	4.383.628	1,5

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Onderstaande tabel geeft aan hoeveel melk er op jaarbasis wordt geleverd door melkleveraars in Vlaanderen en in Wallonië. Deze melk kan geleverd zijn aan zowel Vlaamse als Waalse kopers. In Wallonië stegen de leveringen sterker (+2,5%) dan in Vlaanderen (+0,7%). Vorig jaar vond de omgekeerde situatie plaats.

Sinds 2015 bedraagt de toename in melkleveringen in Vlaanderen 32%, tegenover 0,3% in Wallonië.

De regionale melkleveringen evolueerden als volgt:

	Vlaanderen		Wallonië	
	(1.000 l)	%	(1.000 l)	%
2015	2.327.336	-	1.271.577	-
2016	2.489.603	7,0	1.195.268	-6,0
2018	2.726.096	4,4	1.240.296	2,7
2019	2.805.140	2,9	1.260.419	1,6
2020	2.917.921	4,0	1.300.949	3,2
2021	2.926.240	4,3	1.274.525	-2,0
2022	3.057.893	4,5	1.274.103	0,0
2023	3.079.783	0,7	1.306.124	2,5

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.4. Gemiddelde melklevering stijgt verder met 5%

In 2023 is het gemiddelde geleverde volume per melkveebedrijf gestegen met 5%, nl. tot 745.008 liter. De afgelopen tien jaar zijn de gemiddelde leveringen in ons land gestegen met 91%. Dit komt neer op quasi een verdubbeling en is het resultaat van een toename van de melkleveringen met 34% en een daling van het aantal melkleverders met 33%.

Evolutie melkaanvoer per leveraar

	Leveraars		Gemiddelde levering	
	Aantal (1)	% verschil t.o.v. vorig jaar	Liter/jaar	% verschil t.o.v. vorig jaar
1980	45.392		64.855	
1984 (2)	39.554	-3,2	75.831	4,2
1990 (3)	27.702	-5,7	104.897	5,7
1992	24.380	-6,2	117.735	6,4
1995	19.410	-6,9	152.404	9,4
1996	18.375	-5,3	158.844	4,2
1997	18.194	-1,0	158.467	-0,2
1998	17.604	-3,2	166.952	5,4
1999	16.960	-3,7	170.878	2,4
2000	16.475	-2,9	178.780	4,6
2001	15.569	-5,5	188.696	5,5
2002	14.846	-4,6	199.979	6,0
2003	14.226	-4,2	207.796	3,9
2004	13.602	-4,4	218.265	5,0
2005	12.690	-6,7	231.410	6,0
2006	11.838	-6,7	247.081	6,8
2007	11.136	-5,9	270.176	9,3
2008	10.649	-4,4	281.579	4,2
2009	9.963	-6,4	310.951	10,4
2010	9.532	-4,3	337.226	8,4
2011	9.145	-4,1	356.390	5,7
2012	8.733	-4,5	368.992	3,5
2013	8.473	-3,0	389.418	5,5
2014	8.251	-2,6	419.902	7,8
2015	7.910	-4,1	450.543	7,3
2016	7.431	-6,1	495.027	9,9
2017	7.215	-2,9	528.197	6,7
2018	6.995	-3,0	566.162	7,2
2019	6.792	-2,9	618.911	9,3
2020	6.613	-2,6	633.903	2,4
2021	6.335	-4,2	661.721	4,4
2022	6.092	-3,8	709.208	7,2
2023	5.884	-3,4	745.008	5,0

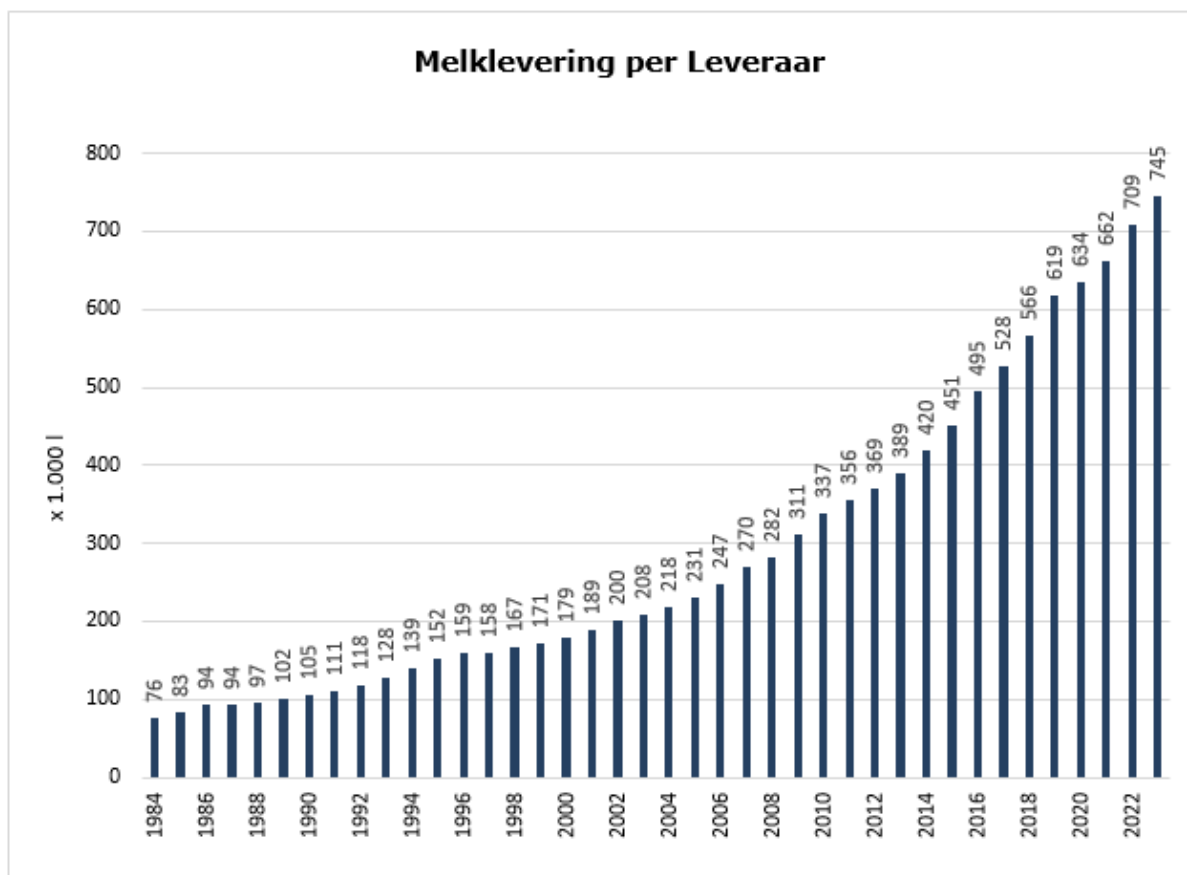
(1) 1980-2000: Gemiddelde maandelijkse cijfers; vanaf 2001: situatie op 31 december

(2) 1984: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1980-1984

(3) 1990: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1984-1990

Bron: IO'n, Kwaliteitsuitslagen

2.3.5. Vet- en eiwitgehalten stijgen weer

Het gemiddeld vetgehalte van de melkleveringen in 2023 neemt toe in vergelijking met 2022 en bedraagt 43,51 gram. Ook het eiwitgehalte stijgt in 2023, en bedraagt 35,59 g/liter.

Vet- en Eiwitgehalte

	Vetgehalte (g/l)	Vershil	Eiwitgehalte (g/l)	Vershil
1984	36,88	0,10	32,63	0,04
1992	40,80	0,05	34,05	-0,01
1995	41,37	-0,09	34,15	0,00
1996	41,92	0,55	34,35	0,20
1997	41,97	0,05	34,41	0,06
1998	42,25	0,28	34,25	-0,16
1999	41,75	-0,50	34,14	-0,11
2000	41,95	0,20	34,20	0,06
2001	42,14	0,19	34,28	0,08
2002	42,15	0,01	34,41	0,13
2003	42,19	0,04	34,33	-0,08
2004	42,59	0,40	34,40	0,07
2005	42,12	-0,47	34,34	-0,06
2006	42,21	0,09	34,49	0,15
2007	41,97	-0,24	34,87	0,38
2008	41,97	0,00	34,70	-0,17
2009	42,15	0,18	34,49	-0,21
2010	42,23	0,08	34,90	0,41
2011	41,93	-0,30	34,83	-0,07
2012	42,29	0,36	34,96	0,13
2013	42,08	-0,21	34,96	0,00
2014	41,46	-0,62	34,93	-0,03
2015	41,99	0,53	35,02	0,09
2016	42,02	0,03	35,17	0,14
2017	42,12	0,10	35,53	0,37
2018	42,13	0,01	35,23	-0,30
2019	43,14	1,01	35,49	0,26
2020	43,11	-0,03	35,60	0,11
2021	43,57	0,46	35,59	-0,01
2022	42,92	-0,65	35,29	-0,30
2023	43,51	0,59	35,59	0,30

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.6. 20% van Belgische leveraars levert meer dan 1.000.000 liter

Op basis van de verdeling van de melkleveringen per melkleveraar kan een beeld worden geschetst van de grote structurele bedrijfsverschillen in de Belgische melkveesector. In 2023 leverde 4% van alle leveraars in België minder dan 100.000 liter. Meer dan de helft van de Belgische leveraars (52%) leverde meer dan 500.000 liter. Deze bedrijven zijn goed voor 83,2% van de totale Belgische melkleveringen. De categorie van de bedrijven met meer dan 1.000.000 liter vertegenwoordigt bijna 20% van de Belgische melkveehouders. Deze melkleveraars zijn goed voor 53,8% van de Belgische leveringen.

Verdeling van de Belgische melkleveraars in 2023

Geleverde liters (liters)	Producenten		Hoeveelheid melk	
	aantal	%	mio. lit.	%
< 50.000	177	2,9	4	0,1
50 - 99.999	242	4,0	19	0,4
100 - 199.999	664	10,9	100	2,2
200 - 299.999	675	11,0	167	3,7
300 - 399.999	620	10,1	216	4,8
400 - 499.999	547	8,9	246	5,5
500 - 599.999	505	8,3	277	6,2
600 - 699.999	483	7,9	313	7,0
700 - 799.999	354	5,8	265	5,9
800 - 899.999	287	4,7	244	5,5
900 - 999.999	224	3,7	212	4,8
1.000-1.499.999	735	12,0	897	20,1
1.500-1.999.999	272	4,4	467	10,4
>2.000.000	328	5,4	1.041	23,3
> 500.000	3.188	52,2	3.716	83,2
Totaal	6.113	100,0	4.468	100,0

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

De veehouderijen met de grootste gemiddelde melkleveringen bevinden zich in Vlaanderen. Hier bedraagt het gemiddelde ruim 881 000 liter op jaarbasis. In Wallonië liggen de gemiddelde individuele melkleveringen op 61% van die in Vlaanderen, dus op 546 500 liter/jaar.

De gemiddelde leveringen per bedrijf blijven ook in 2023 stijgen in beide regio's. De sterkste stijging wordt geregistreerd in Wallonië. De gemiddelde levering neemt in België minder snel toe dan vorig jaar, toen de nationale toename nog 7,2% bedroeg, tegenover 5,0% voor 2023.

Gemiddelde leveringen per melkleveeraar, per regio

(liter)	2014	2018	2020	2022	2023	% 23/22
Vlaanderen (1)	445.875	652.020	741.907	844.722	881.449	4,3
Wallonië (1)	388.425	440.759	485.429	515.414	546.495	6,0
België (2)	419.902	566.162	635.664	709.208	745.008	5,0

(1) Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

(2) Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.7. Gemiddelde melkprijs van €45,19 per 100l in 2023

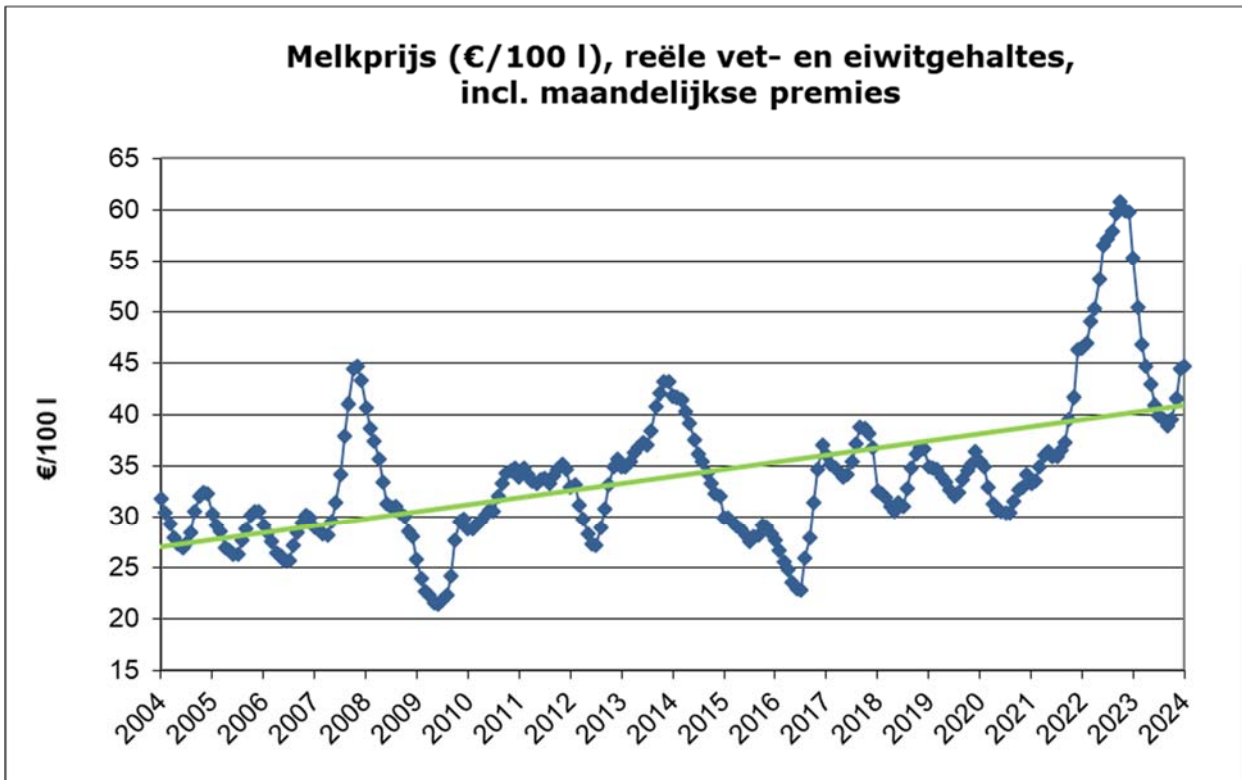
Jaarlijks berekent BCZ een gemiddelde jaarprijs voor de conventionele (i.e. niet-bio) melk, op basis van een enquête bij de BCZ-leden. In deze berekeningen zijn inbegrepen: de melkerijpremies op maand- en op jaarbasis, de nabetalingen en de jaarlijkse kosten. De BTW en dividenden op ledenkapitaal zijn niet inbegrepen. Voor **2023** bedroeg de BCZ-jaarprijs 45,19 euro per 100 liter. Deze prijs stemt overeen met een daling van 18% t.o.v. de prijzen in 2022, toen de prijzen recordhoogtes bereikten. Ondanks de daling blijft de prijs beduidend hoger dan in 2021 en voordien.

Reële melkprijs

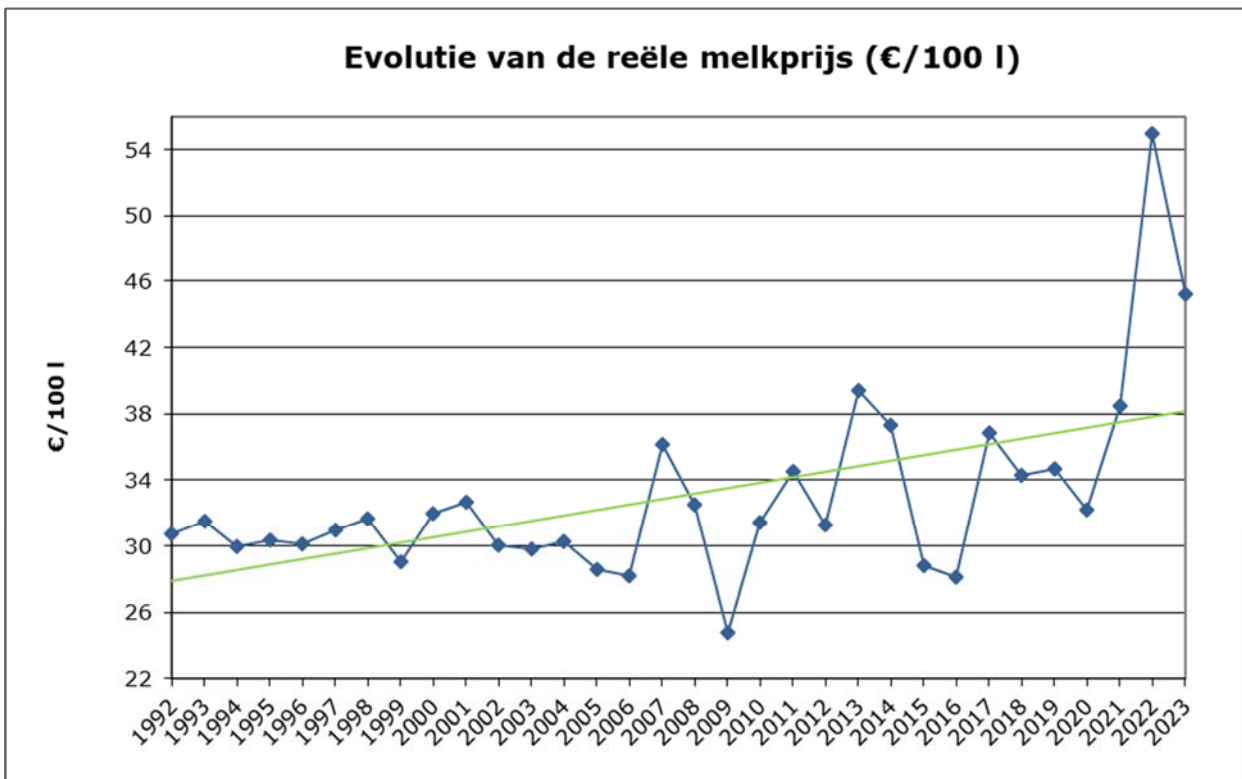
Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2000	31,28	42,31	34,25
2001	32,70	42,48	34,32
2002	29,91	42,54	34,35
2003	29,83	42,71	34,38
2004	30,24	42,87	34,45
2005	28,58	42,38	34,40
2006	28,20	42,45	34,52
2007	36,17	42,09	34,92
2008	32,48	42,19	34,76
2009	24,74	42,29	34,54
2010	31,41	42,11	34,90
2011	34,55	41,82	34,81
2012	31,27	42,15	34,93
2013	39,44	41,94	34,94
2014	37,35	41,33	34,90
2015	28,80	41,81	35,01
2016	28,10	41,36	35,51
2017	36,85	41,47	35,88
2018	34,27	42,32	35,36
2019	34,67	42,92	35,37
2020	32,20	42,93	35,60
2021	38,50	43,35	35,62
2022	55,14	42,91	35,30
2023	45,19	43,45	35,59

Reële gehalten aan vet en eiwit, inclusief premies zuivelfabriek, inclusief nabetalingen, exclusief BTW

Bron: AVCZ tot 2015, BCZ vanaf 2016

Maandelijkse reële prijs, exclusief bijkomende betalingen op jaarbasis
Bron: BCZ

Jaarlijkse reële prijs, exclusief BTW
Bron: AVCZ, BCZ vanaf 2017

2.3.8. Biologische melkproductie stijgt verder

Voor 2023 beschikken we nog niet over definitieve cijfers over het aantal biologische melkkoeien in de Vlaamse regio. Het aantal biomelkkoeien in Vlaanderen, en dus ook in België in 2023 betreft dus een raming. Gezien het gros van de biologische melkproductie zich in Wallonië bevindt, kunnen we toch al stellen dat het aantal biologische koeien in 2023 voor het eerst daalt (-5%).

Evolutie van het aantal bio-melkkoeien

	2013	2015	2017	2020	2022	2023	% 23/22
BELGIE							
Bio- melkkoeien	12.279	13.146	20.101	22.686	24.036	22.806	-5,1%
Tot. melkkoeien	489.154	529.247	519.159	537.941	526.574	540.843	2,7%
%	2,5	2,5	3,9	4,2	4,6	4,2	-7,6%
VLAANDEREN							
Bio- melkkoeien*	1.228	1.141	2.984	3.406	3.675	3.500	-4,8%
WALLONIE							
Bio- melkkoeien	11.355	12.005	17.117	19.280	20.361	19.306	-5,2%

Bron: FOD Economie/Statbel, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

* raming voor 2023

Voor de trouwe lezers: het aantal Waalse biologische melkkoeien werd inderdaad bijgesteld sinds 2019. Dit omdat in de eerdere tellingen ook jongvee (tussen 1 en 2 jaar oud) werd meegeteld bij de melkkoeien. De cijfers ouder dan 2019 werden niet mee gecorrigeerd door de overheid.

Ondanks het gedaald aantal biokoeien, steeg het volume geleverde biomelk in 2023 met 4%. Zeker in Wallonië steeg de productiviteit opvallend t.o.v. 2022.

De leveringen van koemelk met biolabel evolueerden als volgt:

(1.000 l)	2018	2020	2022	2023	% 23/22
Bioleveringen	77.894	96.487	111.115	115.656	4,1
Vlaanderen	-	-	39.031	37.619	-3,6
Wallonië	-	-	72.084	78.037	8,3
Tot. leveringen	3.960.304	4.203.646	4.320.498	4.383.628	1,5
%	2,0	2,3	2,6	2,6	2,6

Bron: BCZ-leden, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap vanaf 2021

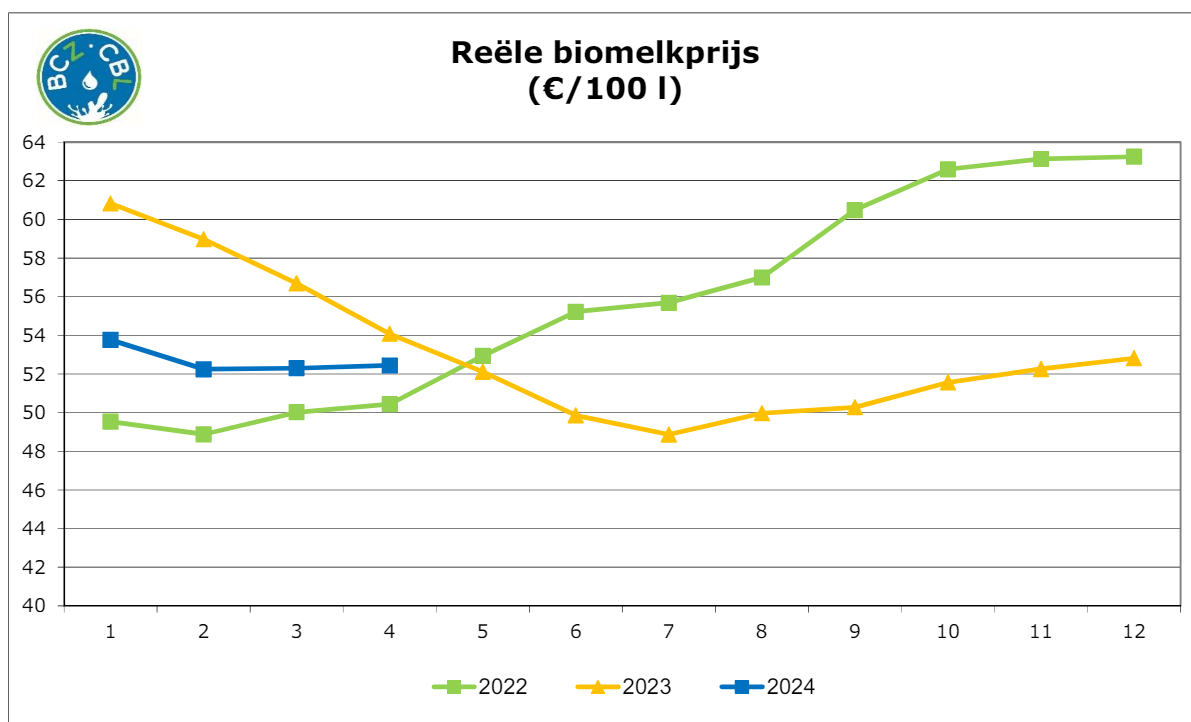
Sinds 2020 berekent BCZ naast de reële conventionele melkprijs ook de reële biomelkprijs. In 2023 daalde de biomelkprijs tot €53,14 per 100 liter, wat neerkomt op een daling van 5% t.o.v. vorig jaar.

Reële biomelkprijs

Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2020*	46,38	40,92	35,05
2021	47,34	40,92	35,05
2022	55,72	41,16	34,49
2023	53,14	42,25	34,23

* berekening o.b.v. de gehalten van 2021

2.3.9. De kwaliteitsresultaten blijven hoog

De kwaliteitsresultaten in 2023 blijven op de hoge niveaus van de voorbije jaren. Voor het aandeel leveraars zonder strafpunten voor kiemgetal en remstoffen zijn de resultaten identiek aan vorig jaar. Voor het celgetal en het vriespunt dalen de cijfers licht. Voor de filtratieproef werden net als de voorbije jaren geen strafpunten uitgedeeld.

Jaaroverzicht van het aandeel melkleveraars zonder strafpunten (in %)

Kwaliteitsparameter	1993	2005	2010	2015	2020	2022	2023
Kiemgetal (1)	88,2	97,5	97,5	98,3	98,9	98,7	98,7
Celgetal (2)	82,2	96,8	95,9	97,1	97,9	97,7	97,5
Remstoffen (3)	99,5	99,1	99,3	99,7	99,7	99,8	99,8
Vriespunt	98,9	99,1	99,7	99,7	99,9	99,8	99,7
Filtratie	99,7	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(1) Minder dan 100.000 kiemen

(2) Minder dan 400.000 cellen

(3) Sinds 01/11/2000 wordt het systeem van strafpunten vervangen door een penalitatie op de leveringen die door remstoffen gecontamineerd zijn.

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.10. Melkverwerking daalt ondanks stijgende melkleveringen

De melkverwerking door de zuivelindustrie in België is de laatste jaren fors gestegen en in 2022 ging het om 5,1 miljard liter melk. Hiermee werd voor het eerst de kaap van 5 miljard overschreden. In 2022 sprong de invoer in bulk in het oog, voor ongeveer de helft afkomstig uit Nederland. In 2023 zien we dit volume weer afnemen naar 4,9 miljard liter melk (-3,6%) en dit door de lagere handelsbalans voor rauwe melk. De handelsbalans voor melk in bulk neemt af doordat de invoer daalt met bijna een kwart.

Sedert 2015, het einde van de Europese melkquota, is de melkaanvoer met 23% of ruim 0,8 miljard liter gestegen, terwijl het volume verwerkte melk in België is gestegen met bijna 0,9 miljard liter. De forse toename van de verwerking de afgelopen jaren laat de zuivelindustrie toe een performant verwerkingsapparaat van voldoende schaalgrootte operationeel te stellen en te houden. Dit komt de uitvoer en de handelsbalans ten goede.

Verwerking van melk door de zuivelindustrie (mio liter)

Jaar	Melkaanvoer	Invoer bulk	Uitvoer bulk	Saldo in/uitvoer	Melk-verwerking
2006	2.925	486	336	150	3.075
2008	2.999	486	381	105	3.104
2010	3.214	552	508	44	3.258
2015	3.564	1.060	544	516	4.080
2016	3.679	1.137	344	793	4.472
2018	3.960	1.105	119	986	4.946
2020	4.204	659	75	584	4.788
2021	4.192	656	102	554	4.746
2022	4.320	1.021	205	816	5.136
2023	4.384	771	203	569	4.953

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap; AMI

2.3.11. Volle melkpoeder en kaas winnen aan terrein

Voor 2023 valt de hogere productie van kaas op en dit over zowat alle kaassoorten heen. Dit ligt mooi in lijn met de marktvaart. Bovendien staat de sterke productiestijging voor niet-magere melkpoeder in schril contrast met de productiedaling van magere melkpoeder. In combinatie met de stijgende room- en dessertproductie, leidt dit onvermijdelijk tot een lagere boterproductie.

Binnen de **consumptiemelk** categorie vermindert de witte melkproductie beperkt (-1%). De bereiding van maaltijden thuis zat in de Covid-periode in de lift. Maar zelfs t.o.v. 2019 stellen we in 2023 en 2022 een lagere productie vast. De jarenlange dalende trend zet zich in post coronatijden dus weer verder. Binnen de categorie van de witte melk stijgt het aandeel van volle melk, ten koste van het aandeel van magere melk. Dit was ook het voorgaande jaar al het geval. Voor de melkdranken zien we wederom een daling in de productie (-7%), zowel voor chocolademelk als voor gevitamineerde melk.

Aandeel in de productie van consumptiemelk (%)

	1984	1995	2005	2015	2020	2022	2023
Volle melk	73,7	34,6	20,9	21,4	26,6	27,6	28,2
Halfvolle melk	11,7	49,9	53,0	50,3	45,7	43,9	44,5
Magere melk	10,8	12,3	7,0	5,4	5,6	4,7	4,6
Karnemelk	3,8	3,2	4,2	2,2	2,4	2,8	2,8
Chocolademelk	—	—	12,5	16,2	16,4	18,7	17,7
Melk met vitamines	—	—	2,4	4,5	3,3	2,3	2,2
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100

Bron: NIS (publicatie van 30/05/2024)

Voor de **verse zuivelproducten** zien we een overwegend stijgend beeld in 2023 (+2%). Voor room en desserts zijn we een duidelijke stijging van de productie, beiden met om en bij de 4%. Dit ligt in lijn met de evolutie vorig jaar. De productie van yoghurt en gefermenteerde melk bleef stabiel.

Bij de **melkpoeders** valt de forse stijging op bij volle melkpoeder van maar liefst 51%. In 2021 en 2022 tekenden we nog sterke dalingen op. De productie van magere melkpoeder daarentegen daalt met 8%. Hiermee gepaard gaat ook een productiedaling van **melkerijboter** met 6%. Sinds 2022 zijn de productiecijfers voor herbewerkte boter betrouwbaar gezien het beperkt aantal marktdeelnemers in België.

Met betrekking tot **kaas** zijn er behoorlijke productiestijgingen te rapporteren:

- Verse kaas, dat vroeger stelselmatig dalingen kende, laat sinds 2020 een groei optekenen, die ook in 2023 wordt verdergezet (+12%);
- Gouda als consumentenkaas stijgt opnieuw lichtjes. Opvallend blijft de groei opgetekend in 2020 van 20%;
- Cheddar kende een verdrievoudiging in 2020. In 2022 daalde de productie weer naar een niveau net boven 2019. Maar in 2023 zien we opnieuw een stijging van 11%;
- Mozzarella blijft lustig verder stijgen (+18%) en neemt in 2023 bijna drie kwart van het aandeel aan natuurkaas voor haar rekening;
- De zware klap voor smeltkaas in 2020 werd verre van rechtgezet. Ondanks de productiestijging in 2023 bevindt ze zich nog onder het niveau van in 2020.

Zuivelproductie in België

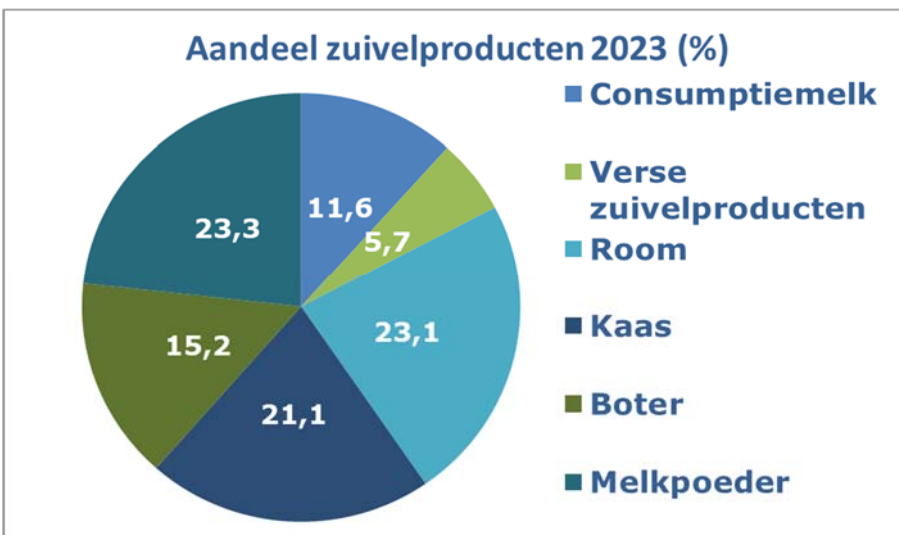
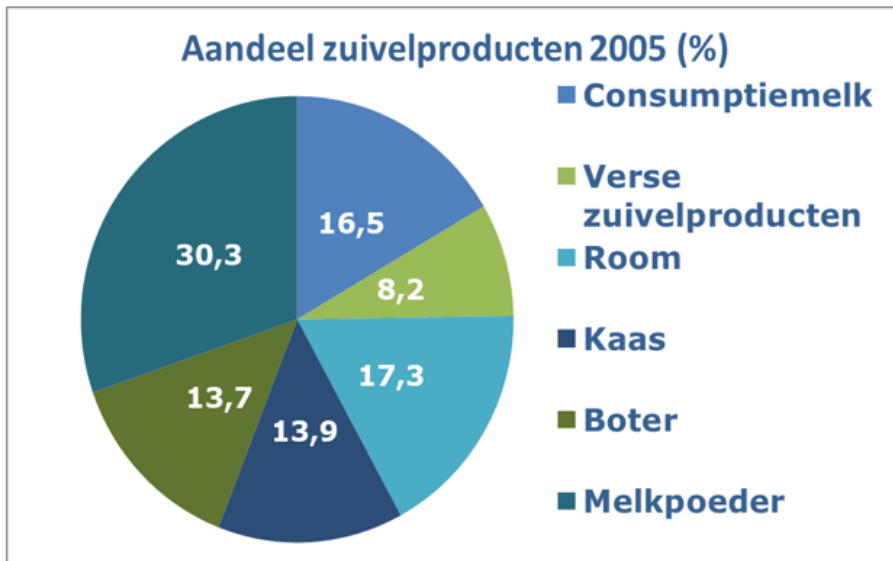
(in 1.000 liter of ton)	2010	2015	2019	2020	2022	2023	23/22 %
CONSUMPTIEMELK (1.000 l)							
WITTE MELK	672.793	686.191	673.693	716.715	646.048	641.145	-0,8
- volle melk	158.881	184.871	228.184	237.808	225.595	225.686	0,0
- halfvolle melk	441.304	435.719	383.515	407.862	358.869	356.111	-0,8
- magere melk	53.158	46.809	44.145	49.892	38.791	37.227	-4,0
- karnemelk	19.450	18.792	17.850	21.153	22.793	22.120	-3,0
MELKDRANKEN	105.960	179.381	184.220	176.271	171.797	159.577	-7,1
° chocolademelk	75.881	140.190	141.177	146.382	153.251	141.989	-7,3
° met vitamines	30.079	39.191	43.043	29.890	18.546	17.588	-5,2
TOTAAL	778.753	865.572	857.913	892.986	817.845	800.722	-2,1
VERSE ZUIVELPRODUCTEN (1.000 l)							
- yoghurt	50.695	35.307	46.986	49.699	53.736	53.760	0,0
- gefermenteerde melk	239.493	202.866	248.188	262.038	255.094	253.743	-0,5
- consumptieroom	151.741	218.872	247.180	227.309	256.931	268.284	4,4
- desserts (pap, vla, ...)	88.669	91.147	107.079	93.575	116.783	120.953	3,6
TOTAAL	530.598	548.192	649.433	632.620	682.545	696.741	2,1
BOTER (ton)							
- melkerijboter	31.651	45.856	64.494	63.124	73.534	68.862	-6,4
- herbewerkt	43.392	35.412	31.652	31.912	-	-	-
TOTAAL	75.043	81.268	96.146	95.036	-	-	-
MELKPOEDER (ton)							
- niet-magere	69.212	39.722	51.644	70.395	26.979	40.684	50,8
- magere	78.034	153.295	163.644	156.342	198.190	182.838	-7,7
TOTAAL	147.246	193.017	215.288	226.737	225.169	223.521	-0,7
KAAS (ton)							
- verse kaas	11.242	12.819	7.300	7.491	12.981	14.548	12,1
- natuurkaas	59.275	84.426	98.817	99.760	98.310	110.368	12,3
° Gouda	5.254	5.531	8.415	10.078	8.679	8.764	1,0
° Cheddar	2.369	1.257	1.280	3.763	1.805	2.004	11,0
° andere harde en halfharde	24.476	24.074	28.029	25.207	19.219	18.696	-2,7
° Italiaans (Mozzarella, ...)	27.176	53.564	61.093	60.711	68.606	80.903	17,9
- smeltkaas	-	-	24.098	12.425	11.459	11.740	2,5
TOTAAL	70.517	97.245	130.216	119.676	122.750	136.655	11,3
TOTAAL (excl. smeltkaas)	70.517	97.245	106.117	107.251	111.291	124.915	12,2
EVAP + CONDENS	-	-	47.467	65.570	57.641	57.273	-0,6
ROOM- EN MELKIJS	84.994	71.148	66.389	63.629	63.314	59.516	-6,0

—: niet beschikbaar

Bron: NIS (publicatie van 30/05/2024)

De Belgische zuivelindustrie verwerkt (uitgedrukt op basis van vet en eiwit) het grootste deel van de melk tot producten van de categorieën melkpoeder, room en kaas. Wanneer we condensmelk en 'tweedelijns' zuivelproducten zoals herbewerkte boter, smeltkaas en roomijs buiten beschouwing laten, daalde het aandeel van **melkpoeder** sinds 2005 van 30% tot 20% in 2021. In 2022 nam dit aandeel weer toe tot ruim 23% om vervolgens stabiel te blijven in 2023. Ook het aandeel van **verse zuivelproducten en room** bleef vrij stabiel t.o.v. 2022. In 2021 bedroeg het aandeel van **kaas** in de melkverwerking nog 23%. In 2022 daalde het naar 19% om in 2023 terug toe te nemen naar 21%. Hiermee is het in 2023 de grootste stijger (+2 procentpunt). Voor **consumptiemelk** zien we op de lange termijn een duidelijk dalende tendens. Ten opzichte van 2022 is het aandeel van consumptiemelk met 0,5 procentpunt gedaald. Ook voor **boter** zien we een daling in aandeel t.o.v. het jaar voordien, namelijk met 1,5 procentpunt. Hiermee is het de sterkste daler.

Bron: NIS en Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.12. Thuisverbruik van yoghurt en room blijft stijgen

Covid-19 heeft een groot positief effect gehad op het thuisverbruik van zuivelproducten. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan de sluiting van de horeca en food service. In 2022 zien we een terugkeer naar een 'normaal' thuisverbruik, zonder Covid-19 invloeden. De jarenlange daling in het verbruik van consumptiemelk zet zich dan ook terug verder. In vergelijking met 2022 daalde het thuisverbruik van consumptiemelk in **2023** met 3,4%. Voor boter zien we eveneens een daling (-6,0%). Daarentegen zien we een stijging voor het thuisverbruik van yoghurt (+2,0%) en room (+1,4%) in 2023. De thuisconsumptie van kaas, behalve van verse witte kaas en smeltkaas, bleef op zijn beurt stabiel.

Het gezinsverbruik van zuivelproducten in België

(l of kg per capita)	2000	2010	2015	2019	2020	2022	2023	23/22 %
Totaal melk (1)	64,20	51,85	48,64	40,75	41,48	39,69	38,36	-3,4
° Karnemelk	1,40	0,70	0,52	0,46	0,59	0,32	0,28	-12,5
° Chocolademelk	3,20	3,50	3,80	3,37	3,38	3,09	2,83	-8,4
Yoghurt	10,40	10,70	10,44	9,94	10,09	9,53	9,72	2,0
Room	1,90	2,50	2,62	1,94	2,11	2,11	2,14	1,4
Boter	3,20	2,40	2,31	1,63	1,70	1,49	1,40	-6,0
Kaas (2)	14,90	15,90	14,92	13,98	14,43	14,55	14,36	-1,3
° Verse witte kaas	4,00	3,70	2,96	2,51	2,90	2,59	2,44	-5,8
° Smeltkaas	1,20	1,20	1,12	0,85	0,99	0,87	0,84	-3,4
° Andere kaas	9,70	11,00	10,85	10,62	10,54	11,09	11,08	-0,1

(1) Inclusief gefermenteerde melk en exclusief melksubstituten

(2) Inclusief smeltkaas en verse witte kaas

Bron: Gfk via VLAM

2.3.13. Noteringen stijgen eind 2023 weer

In 2021 stegen de noteringen explosief. Ook begin 2022 zette deze stijging zich nog even verder, om vervolgens te stabiliseren en naar het einde van het jaar weer te dalen. In **2023** volgden de noteringen voor melkvet een ander patroon dan deze voor melkeiwitten. De noteringen voor boter en room kenden begin 2023 een korte dip, om daarna weer te hernemen en het jaar af te sluiten aan een hogere prijs dan dat ze het jaar waren begonnen. De noteringen voor magere melkpoeder daarentegen bleven licht dalen over de eerste drie kwartalen van 2023 om vervolgens te stabiliseren op een iets hoger niveau, maar onder het niveau van in januari. De noteringen voor volle melkpoeder lagen vrij goed in lijn met het verloop voor magere melkpoeder. Het herstel van de prijsnoteringen in Q4 is vooral toe te schrijven aan de lage zuivelvoorraden eind 2023 en de vooruitzichten op een vertraagde wereldmelkproductiegroei.

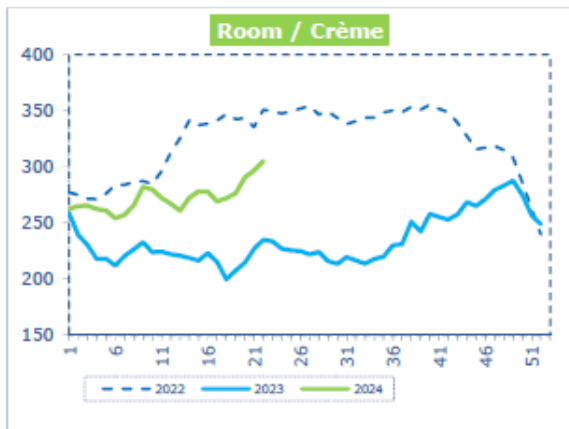
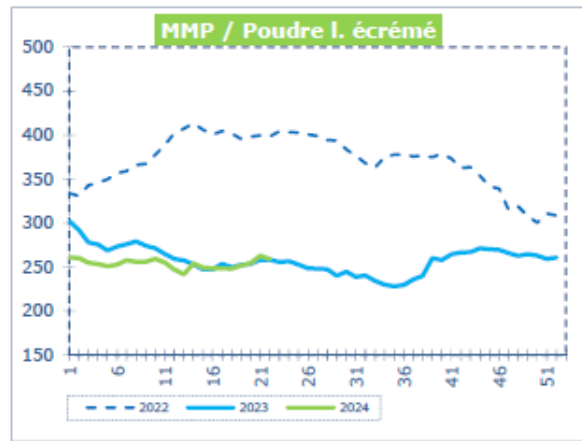
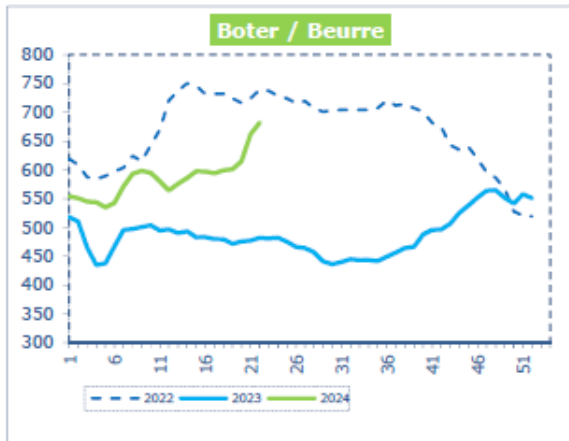
Prijsnoteringen (€/100 kg)

	31.12.07	31.12.10	31.12.15	31.12.18	31.12.19	31.12.20	31.12.22	31.12.23	23/22 %
Boter	289,20	362,64	287,75	425,86	354,47	335,83	519,50	550,75	6,0
Room	-	-	-	-	-	-	239,44	248,64	3,8
Cheddar	393,00	335,00	263,75	330,00	325,00	310,00	-	-	-
Volle melkpoeder	313,18	289,82	229,36	278,88	314,34	277,61	410,00	369,94	-9,8
Magere melkpoeder	279,11	226,60	174,39	174,29	261,38	221,48	308,30	260,64	-15,5

Bron: BCZ

Het eerste kwartaal van **2024** werd rustig ingezet: de handel in bulkgoederen bleef vrij rustig. Voor boter en room zien we een redelijk grillig stijgend patroon, mede verklaard door de kleinere verhandelde hoeveelheden, waardoor dat prijsuitschieters een groter effect hebben op de gemiddelde notering. Voor magere melkpoeder uitte de rustige markt zich dan weer in een stabilisatie van de prijs. Over het algemeen kunnen we, zeker voor melkvetten, van een hoog prijsniveau spreken hoewel de noteringen in 2024 onder de extreem hoge noteringen van in 2016 en 2022 liggen.

2.3.14. Investerings blijven verder stijgen

De **omzet** van de zuivelindustrie in ons land is in 2022 met 30% gestegen. De kaap van 7 miljard euro is zo overschreden. De voedingsinflatie heeft hieraan zijn bijdrage geleverd. In 2023 zagen we vervolgens een lichte daling van 1%. In de gehele voedingsindustrie daarentegen zien we opnieuw een toename van de omzet (+7%). Bijgevolg daalt het aandeel van de omzet van de zuivelindustrie in de totale voedingsindustrie naar 8,6% in 2023.

In 2023 daalt de **werkgelegenheid** in de zuivelindustrie met 3%, terwijl we in het verleden steeds een toename optekenden. De groei die wordt opgetekend voor de volledige voedingsindustrie neemt wel ook af, naar 1%. Sedert 2010 is de werkgelegenheid in de zuivelindustrie met ruim 6% gestegen.

Na de toenmalige record**investerings** tussen 2011 en 2015 (meer dan 700 miljoen euro, ofwel gemiddeld ruim 140 miljoen euro per jaar) in bijkomende productiecapaciteiten met het oog op het postquotum tijdperk, daalde het investeringsritme tot een normaal niveau van ongeveer 90 miljoen euro in 2018. Sedertdien zijn de investeringen evenwel terug fors aan het stijgen. In 2023 stijgen de investeringen met 4%, tot maar liefst 190 miljoen euro. Als gevolg van een lagere groei van de investeringen in de totale voedingsindustrie, neemt het aandeel van de zuivelindustrie toe tot 9%.

	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
- OMZET (mio euro)						
a. Zuivelindustrie (1)	4.190	4.974	5.358	7.069	6.997	-1,0
b. Voedingsindustrie	38.942	48.560	54.267	75.740	80.960	6,9
c. Aandeel zuivel (%)	10,8	10,2	9,9	9,3	8,6	-7,4
- TEWERKSTELLING						
a. Zuivelindustrie (2)	5.726	5.620	6.162	6.270	6.080	-3,0
b. Voedingsindustrie	88.639	88.439	97.220	101.353	102.060	0,7
c. Aandeel zuivel (%)	6,5	6,4	6,3	6,2	6,0	-3,7
- INVESTERINGEN (mio euro)						
a. Zuivelindustrie (1)	90	151	137	183	190	3,8
b. Voedingsindustrie	1.002	1.471	1.717	2.057	2.106	2,4
c. Aandeel zuivel (%)	8,9	10,3	8,0	8,9	9,0	1,4

(1) incl. consumptie-ijsindustrie

(2) excl. consumptie-ijsindustrie

Bron: Statbel, RSZ

2.3.15. Handelsbalans is wederom hoger dan ooit

In overleg met andere instanties wordt sinds 2022 een ruimere methodiek gehanteerd voor het becijferen van de in- en uitvoergegevens voor zuivelproducten. Niet enkel melk en room, melkpoeder, gefermenteerde zuivelproducten, boter, kaas en wei maken deel uit van de handelsstatistieken, maar ook een aantal andere zuivelproducten zoals melkdranken, roomijs, lactose,... worden nu binnen beeld gebracht. Binnen de categorie andere zuivelbereidingen valt o.a. zuigelingenvoeding o.b.v. melk en zuivelproducten, en melkpermeaat. Let wel, de in deze sectie gepresenteerde cijfers zijn steeds inclusief doorvoer door België. Voor sommige producten, met name commodities, kan de doorvoer substantieel zijn, gezien de grote zeehavens die Vlaanderen herbergt.

Uitgedrukt in volume daalt de **invoer** in 2023 met 8%. Vorig jaar noteerden we echter een stijging van bijna 30% in vergelijking tot 2021, te wijten aan een erg hoge invoer van melk en room. De daling in 2023 is grotendeels te wijten aan de weer lagere invoer van melk en room (hoewel deze nog duidelijk hoger blijft dan de jaren voordien), melkpoeder en wei en lactose. Bij de stijgers springen de gefermenteerde zuivelproducten in het oog, maar ook de invoer van melkdranken kende een sterke invoerstijging in 2023.

Invoer in volume

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
Melk en room	874,4	791,3	1.285,0	1.006,6	1.540,7	1.336,0	-13,3
Melkpoeder	80,5	131,7	123,2	124,8	172,7	157,3	-8,9
Gefermenteerde producten	169,3	135,6	134,0	135,4	133,0	145,4	9,3
Boter en boterconcentraat	106,9	111,9	157,0	137,1	122,6	124,9	1,9
Kaas	243,8	271,9	278,1	362,6	436,2	444,9	2,0
Wei en lactose	118,2	160,5	148,2	119,9	91,4	76,0	-16,9
Condensmelk	34,1	48,9	74,7	79,3	101,5	96,6	-4,8
Melkdranken	-	-	20,9	32,0	31,6	36,6	15,7
Melk- en roomijs	26,6	16,5	18,7	17,9	22,8	24,0	5,1
Andere zuivelbereidingen	11,2	20,0	38,2	58,4	49,0	44,7	-8,8
TOTAAL	1.665,0	1.688,2	2.277,9	2.073,9	2.701,6	2.486,4	-8,0

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

In waarde vertoont de **invoer** een kleine daling (-2%), volgend op de drastische stijging van 29% in 2022. De Productprijzen zijn in 2022 immers erg gestegen. In 2023 zien we een stijging in de invoer van gefermenteerde producten en melkdranken, wat in lijn ligt met de stijging in volume. Opvallend is hier de daling in boterinvoer, terwijl we uitgedrukt in volume een lichte stijging optekenen. Dit betekent dat de kiloprijs van de ingevoerde boter gedaald is. We zien dat het aandeel van boter en melkpoeder in de zuivelinvoer daalt, terwijl het aandeel van kaas stijgt. Dit is het exact omgekeerde beeld van in 2022.

Invoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
Melk en room	495,7	479,4	556,1	740,0	1.092,2	1.014,5	-7,1
Melkpoeder	183,3	290,7	266,2	288,9	542,3	460,3	-15,1
Gefermenteerde producten	146,3	141,1	170,9	192,2	209,1	257,4	23,1
Boter en boterconcentraat	305,8	378,9	503,1	501,4	798,1	678,8	-14,9
Kaas	844,3	969,6	1.114,6	1.465,5	1.944,8	2.082,4	7,1
Wei en lactose	62,4	83,9	111,4	102,5	118,1	85,9	-27,3
Condensmelk	34,6	47,0	74,7	82,7	135,7	114,0	-16,0
Melkdranken	30,9	26,0	36,1	49,6	61,1	84,5	38,1
Melk- en roomijs	46,7	42,8	53,0	60,8	74,2	89,4	20,4
Andere zuivelbereidingen	24,2	29,1	52,9	90,5	86,3	81,1	-6,1
TOTAAL	2.174,2	2.488,4	2.939,0	3.574,1	5.061,8	4.948,2	-2,2

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

Wat de **uitvoer** in volume betreft, valt vooral de gedaalde uitvoer van gefermenteerde zuivelproducten op. Vorig jaar en het jaar daarvoor tekenden we voor boter een daling op, in 2023 zien we echter een stijging van 15%. Voor condensmelk, kaas en melk en room zet de stijging zich verder. Over de hele lijn genomen, stijgt de zuiveluitvoer in volume met ruim 6%. In 2022 bedroeg deze stijging bijna 4%.

Uitvoer in volume

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
Melk en room	668,1	891,7	1.006,4	861,3	1.138,4	1.238,3	8,8
Melkpoeder	163,2	248,2	243,1	283,4	234,4	252,5	7,7
Gefermenteerde producten	328,7	295,8	213,3	257,5	288,7	270,2	-6,4
Boter en boterconcentraat	136,9	130,7	133,7	155,4	139,4	159,7	14,5
Kaas	132,8	161,6	197,3	263,4	297,9	326,4	9,5
Wei en lactose	71,7	69,4	130,4	182,6	170,6	175,8	3,0
Condensmelk	58,4	74,3	82,1	129,4	146,3	164,6	12,5
Melkdranken	-	-	160,0	155,1	162,7	162,2	-0,3
Melk- en roomijs	94,5	74,4	34,8	30,0	34,8	32,1	-7,8
Andere zuivelbereidingen	32,2	17,8	44,4	60,9	63,1	66,3	5,1
TOTAAL	1.686,4	1.963,8	2.245,5	2.378,9	2.676,4	2.848,1	6,4

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

De **uitvoer** in waarde stijgt minder sterk, nl. met 2,5%. De sterkste stijgers zijn gefermenteerde producten, kaas, roomijs en melkdranken. Een daling zien we voor wei en lactose, melkpoeder en in mindere mate ook voor boter en boterolie. Uitgedrukt in volume zien we voor 2023 echter een stijging van de boteruitvoer. Net zoals bij de invoer kunnen we dus vaststellen dat de kiloprijs voor boter duidelijk daalde t.o.v. 2022. Wanneer we kijken naar het aandeel van de zuivelproducten in het geheel, zien we dat de sterkste stijging werd opgetekend voor kaas. Voor melkpoeder en boter daalt het aandeel echter.

Uitvoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
Melk en room	315,3	447,2	557,8	646,1	1.045,5	1.094,7	4,7
Melkpoeder	325,1	608,0	503,1	679,6	826,7	683,9	-17,3
Gefermenteerde producten	267,3	251,4	217,8	264,5	340,7	387,8	13,8
Boter en boterconcentraat	376,7	492,5	463,5	615,2	949,0	911,4	-4,0
Kaas	474,2	594,9	740,7	963,0	1.324,6	1.507,1	13,8
Wei en lactose	28,9	40,1	39,9	45,6	60,7	41,4	-31,8
Condensmelk	73,0	93,9	145,8	226,0	352,0	359,1	2,0
Melkdranken	96,1	92,0	113,0	112,8	140,5	156,0	11,0
Melk- en roomijs	186,5	131,6	101,3	102,7	120,4	135,8	12,7
Andere zuivelbereidingen	63,3	50,9	82,1	159,1	192,0	209,8	9,3
TOTAAL	2.206,4	2.802,5	2.965,1	3.814,6	5.352,1	5.487,0	2,5

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

Sinds 2016 steeg het Belgische **handelsoverschot** voor zuivelproducten. In 2023 komen we uit op een handelsoverschot van ruim 500 miljoen euro. De uitvoer van zuivel blijft immers stijgen en in 2023 tekenden we bovendien een kleine daling op qua zuivelinvoer. Ondanks de sterke stijging van het handelsoverschot, gaat dit om slechts 9% van de totale omzet van de Belgische zuivelindustrie.

Uitvoersaldo

(mio euro)	Uitvoer	Invoer	Saldo
1970	77	150	-74
1980	611	661	-50
1990	1.116	1.136	-20
2000	1.861	2.000	-139
2005	2.206	2.174	32
2010	2.803	2.488	315
2012	2.902	2.813	89
2013	3.171	3.135	36
2014	3.396	3.250	146
2015	2.965	2.939	26
2016	2.971	3.030	-59
2017	3.658	3.697	-39
2018	3.764	3.738	26
2019	3.833	3.613	220
2020	3.815	3.574	241
2021	4.191	3.937	254
2022	5.352	5.062	290
2023	5.487	4.948	539

Bron: NIS, CRB vanaf 1995, Eurostat (via VLAM) vanaf 2005

De handelsbalans blijft duidelijk positief voor consumptiemelk, gefermenteerde zuivelproducten, magere melkpoeder, condensmelk en consumptieroom. De meest negatieve handelsbalans noteren we voor melk in bulk en kaas. De negatieve handelsbalans voor melk en room in bulk is in feite een positief verhaal. Het gaat hier immers om invoer voor verdere verwerking in ons land. Dit maakt dat de creatie van toegevoegde waarde in ons land plaatsvindt, wat op zijn beurt onze economie ten goede komt.

België : uitvoer-invoer (1.000 ton)

Uitvoer	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
Consumptiemelk	313	347	630	764	810	6,0
Consumptieroom	30	57	70	81	78	-3,8
Gefermenteerde producten	296	213	258	289	270	-6,4
Boter en boterconcentraat	131	134	155	139	160	14,6
Magere melkpoeder	136	164	205	198	193	-2,6
Volle melkpoeder	112	79	79	37	60	63,5
Weipoeder	-	24	32	36	40	10,2
Condensmelk	-	82	129	146	165	12,5
Kaas	162	196	263	298	326	9,6
Melk in bulk	508	544	75	205	203	-1,4
Room in bulk	40	59	86	90	135	49,2
Invoer	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
Consumptiemelk	119	163	207	331	380	14,6
Consumptieroom	16	13	28	18	17	-1,1
Gefermenteerde producten	136	134	135	133	145	9,3
Boter en boterconcentraat	112	157	137	123	125	1,9
Magere melkpoeder	80	80	91	104	100	-4,0
Volle melkpoeder	52	43	34	69	57	-16,3
Weipoeder	-	78	70	66	50	-24,0
Condensmelk	-	75	79	102	97	-4,8
Kaas	272	278	363	436	445	2,0
Melk in bulk	552	1.060	659	1.021	771	-24,4
Room in bulk	105	49	112	171	168	-1,7
Handelsbalans	2010	2015	2020	2022	2023	% 23/22
Consumptiemelk	194	184	423	433	431	-0,6
Consumptieroom	15	44	42	64	61	-4,5
Gefermenteerde producten	160	79	122	156	125	-19,8
Boter en boterconcentraat	19	-23	18	17	35	107,1
Magere melkpoeder	56	84	114	94	93	-1,0
Volle melkpoeder	60	36	45	-32	3	108,2
Weipoeder	-	-54	-38	-30	-10	65,8
Condensmelk	-	7	50	45	68	51,8
Kaas	-110	-82	-99	-138	-119	14,3
Melk in bulk	-43	-516	-584	-816	-569	30,3
Room in bulk	-65	10	-26	-80	-33	59,0

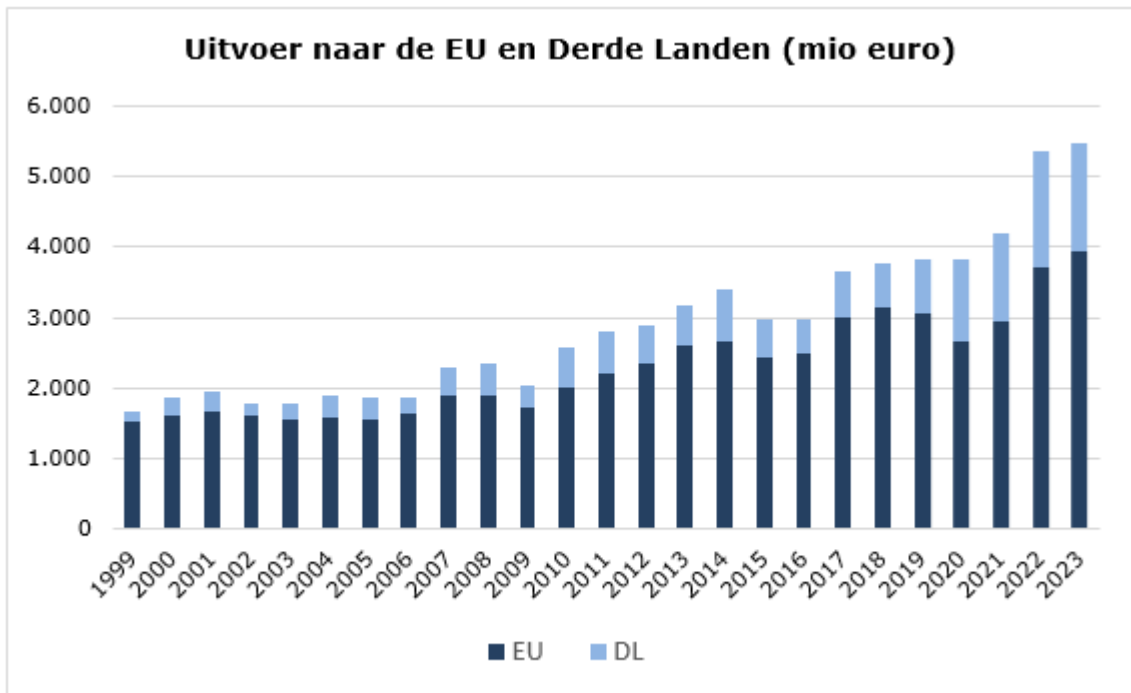
-: gegevens niet beschikbaar

Bron: AMI

2.3.16. Groter aandeel aan BE zuivel blijft binnen de EU

Sinds 2022 stellen we de samenstelling van de EU evolutief voor doorheen de jaren, dus indien er een land toe- of uittreedt, verandert de toewijzing van dat land tot de EU dan wel de groep van de derde landen navenant. Sinds 2005 evolueerde de samenstelling van de EU als volgt:

- 2007: toetreding van Bulgarije en Roemenië
- 2013: toetreding van Kroatië
- 2020: uittreding van het Verenigd Koninkrijk

De statistieken vanaf 2020 beschouwen het Verenigd Koninkrijk als derde land. Hierdoor groeit het aandeel derde landen in de uitvoer abrupt van 21% naar 30%. De toename verschilt van product tot product. Vooral voor melkdranken, gefermenteerde zuivelproducten, condensmelk, kaas en roomijs zorgt de Brexit voor een sterke toename van het aandeel derde landen in de uitvoer.

In 2023 bedraagt het belang van afzetmarkt in derde landen voor het eerst sinds de Brexit minder dan 30%, nl. 28%. Dit betekent dat de blootstelling aan geopolitieke spanningen, handelsconflicten, strengere sanitaire invoereisen,... op het wereldtoneel relatief gezien een beetje gedaald is. Of anders gesteld, gezien de vele strubbelingen op de wereldmarkt, hebben de Belgische exporteurs ervoor gekozen een iets groter aandeel aan zuivelproducten op de interne Europese markt af te zetten. Vooral voor gefermenteerde producten doet dit fenomeen zich voor, maar ook voor melkpoeder en kaas. Wel werd er nog meer wei en lactose, condensmelk en in beperkte mate ook boter en roomijs afgezet in derde landen.

Uitvoer: verdeling tussen de Europese Unie en de Derde Landen

(% van de waarde)	2005		2010		2015		2020		2022		2023	
	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL
Melk en room	98%	2%	98%	2%	96%	4%	89%	11%	90%	10%	91%	9%
Melkpoeder	45%	55%	26%	74%	37%	63%	27%	73%	32%	68%	35%	65%
Gefermenteerde prod.	95%	5%	96%	4%	95%	5%	68%	32%	55%	45%	62%	38%
Boter	74%	26%	87%	13%	85%	15%	84%	16%	87%	13%	85%	15%
Kaas	98%	2%	98%	2%	94%	6%	82%	18%	75%	25%	77%	23%
Wei en lactose	71%	29%	73%	27%	70%	30%	68%	32%	85%	15%	75%	25%
Condensmelk	97%	3%	96%	4%	92%	8%	75%	25%	74%	26%	70%	30%
Melkdranken	100%	0%	97%	3%	97%	3%	70%	30%	61%	39%	62%	38%
Melk- en roomijs	98%	2%	98%	2%	94%	6%	84%	16%	82%	18%	81%	19%
Andere zuivelbereidingen	37%	63%	22%	78%	50%	50%	33%	67%	23%	77%	17%	83%
TOTAAL	84%	16%	79%	21%	82%	18%	70%	30%	70%	30%	72%	28%

EU = Europese Unie

DL = Derde Landen

Bron: Eurostat (via VLAM)

Uitvoer naar de EU en Derde Landen in waarde

(mio euro)	EU	DL	TOTAAL
1999	1.533,84	130,73	1.664,57
2000	1.620,96	240,08	1.861,04
2001	1.678,40	272,84	1.951,24
2002	1.622,10	161,70	1.783,80
2003	1.553,60	237,40	1.791,00
2004	1.570,30	336,80	1.907,10
2005	1.549,30	323,40	1.872,70
2006	1.633,51	230,94	1.864,45
2007	1.900,23	399,20	2.299,43
2008	1.879,48	458,17	2.337,65
2009	1.719,67	326,89	2.046,56
2010	2.006,39	558,97	2.565,36
2011	2.192,40	602,73	2.795,13
2012	2.339,91	561,83	2.901,74
2013	2.601,76	569,54	3.171,30
2014	2.654,47	741,49	3.395,96
2015	2.428,31	536,75	2.965,06
2016	2.496,64	474,62	2.971,26
2017	3.000,31	657,80	3.658,11
2018	3.138,41	625,97	3.764,38
2019	3.044,80	788,50	3.833,30
2020	2.662,28	1.152,32	3.814,60
2021	2.943,06	1.247,48	4.190,53
2022	3.722,08	1.630,05	5.352,13
2023	3.941,09	1.545,92	5.487,01

Bron: CRB, Eurostat (via VLAM) vanaf 2012

2.3.17. Azië blijft belangrijkste uitvoerregio buiten de EU

Ook in 2023 wordt 86% van de Belgische export afgezet in 20 landen, waarvan er zich 8 buiten de EU bevinden. In 2022 waren dat nog 10 derde landen. Onze directe buurlanden stijgen in belang als exportmarkt, met Nederland en Frankrijk nog steeds ruim op kop. Pas op positie 8 zien we een verre bestemming, nl. China, opduiken. Wat betreft de uitvoer binnen de EU, stijgt de uitvoer procentueel gezien het sterkst naar Griekenland, Tsjechië en Polen. Uitgedrukt in absolute waarde is de stijging het grootst naar Duitsland en Nederland.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten (mio euro)

2015	2023	Bestemming	2005	2015	2020	2022	2023	% 23/22
1	1	Nederland	515	737	827	1.095	1.179	8
2	2	Frankrijk	437	596	648	1.040	986	-5
3	3	Duitsland	292	312	451	622	711	14
5	4	Verenigd Koninkrijk	240	236	258	493	476	-3
4	5	Italië	152	266	225	305	328	8
8	6	Spanje	47	74	108	175	181	3
7	7	Luxemburg	61	80	95	91	98	7
15	8	China	9	26	86	88	91	4
19	9	Polen	2	29	49	69	84	22
10	10	Saoedi-Arabië	11	30	30	53	72	35
9	11	Indonesië	7	37	67	111	67	-39
6	12	Algerije	74	42	138	105	66	-37
11	13	Griekenland	26	24	30	46	61	34
45	14	Irak	5	4	8	32	54	70
14	15	Filipijnen	3	14	38	76	50	-35
31	16	Tsjechië	2	12	22	38	50	31
13	17	Denemarken	18	24	31	37	41	10
17	18	Portugal	18	19	24	36	39	10
34	19	Ver. Arabische Emiraten	10	9	20	33	34	3
42	20	Roemenië	2	9	17	33	33	2
Som Top 20			1.930	2.583	3.174	4.577	4.704	2,8
Som van alle export			2.206	2.965	3.815	5.352	5.487	2,5

Bron: Eurostat (via VLAM)

Wanneer we de top 20 aan niet-EU bestemmingen voor Belgische zuivel bestuderen, valt de stijging van de uitvoer naar Irak (+22 mio euro) op. Procentueel gezien springen Peru, de USA, Egypte en Irak in het oog. Ook steeg de uitvoer naar Israël in 2023 met een noemenswaardige 62%, waardoor het net een positie veroverd in de top 20. In vergelijking met 2015 zien we het stijgende belang van Irak, Peru en Yemen (dit ondanks de recente daling van de uitvoer naar Yemen) onder de importeurs.

Ondanks de daling van de uitvoer naar enkele grote Aziatische afzetmarkten, springen de Aziatische landen in deze top-20 eruit. Zij vormen met 331 mio euro de grootste afzetmarkt voor Belgische zuivelproducten. Het belang van het Midden-Oosten stijgt opvallend van 162 mio euro naar 211 mio euro. Afrika vertoont een dalend belang naar 110 mio euro, na nog een stijging te hebben laten optekenen in 2022.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten buiten de EU27 (mio euro)

2015	2023	Bestemming	2005	2015	2020	2022	2023	% 23/22
1	1	Verenigd Koninkrijk	240	236	258	493	476	-3
7	2	China	9	26	86	88	91	4
4	3	Saoedi-Arabië	11	30	30	53	72	35
3	4	Indonesië	7	37	67	111	67	-39
2	5	Algerije	74	42	138	105	66	-37
28	6	Irak	5	4	8	32	54	70
6	7	Filipijnen	3	14	38	76	50	-35
19	8	Ver. Arabische Emiraten	10	9	20	33	34	3
34	9	Yemen	2	2	5	45	33	-26
20	10	Ver. Staten van Amerika	2	8	12	15	32	109
38	11	Vietnam	13	4	7	19	30	61
21	12	Zuid-Korea	4	14	25	38	27	-30
5	13	Egypte	23	33	16	13	24	80
71	14	Peru	1	1	1	9	23	159
13	15	Maleisië	4	10	19	37	22	-40
8	16	Thailand	6	14	28	28	22	-20
9	17	Japan	3	7	18	24	21	-10
14	18	Marokko	8	9	8	28	19	-33
30	19	Zwitserland	3	5	11	29	19	-35
39	20	Israël	2	5	12	11	18	62
Som Top 20 DL			428	509	808	1.287	1.202	-6,6
Som van alle export			2.206	2.965	3.815	5.352	5.487	2,5

Bron: Eurostat (via VLAM)

2.3.18. De uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk daalt

Sinds 1 januari 2021 is de Brexit een feit. Ondanks het vrijhandelsakkoord met de EU blijft dit een grote impact hebben op het bedrijfsleven, met o.a. strenge douaneformaliteiten. De grootste obstakels voor de uitvoer, nl. een kostelijke grenscontrole en gezondheidscertificatie voor een beperkte range aan zuivelproducten, werden wel pas ingevoerd in april 2024. Bovendien trad het nieuwe vrijhandelsakkoord tussen Nieuw-Zeeland (NZ) en het Verenigd Koninkrijk (VK) in mei 2024 in werking, met erg voordelige invoerwaarden voor NZ zuivel. Het blijft dus moeilijk inschatten wat de uiteindelijke impact van de Brexit zal zijn op de zuivelhandel tussen België en het VK.

Voor het merendeel van de Belgische uitvoer van landbouw- en voedingsproducten zien we in 2021 een dalende uitvoer naar het VK. Voor zuivelproducten vanuit België echter, stellen we in 2021 een opmerkelijke stijging vast. Ook in 2022 stijgt de Belgische uitvoer van zuivelproducten verder.

In 2023 zien we, uitgedrukt in waarde, voor het eerst een daling (-3%) van de uitvoer van Belgische zuivelproducten naar het VK. Uitgedrukt in volume is de daling echter drie keer zo groot. Dit betekent dat er minder zuivelproducten worden uitgevoerd en dat de wel uitgevoerde producten een lagere waarde hebben dan het jaar voordien. De verklaring hiervoor kunnen we vinden bij de gedaalde uitvoer van gefermenteerde producten en kaas, die aan een goede prijs verkocht werden in het VK. Deze beider producten kenden een opvallende uitvoergroei de afgelopen jaren.

Met in 2023 42% van de uitvoerwaarde voor zuivel blijft kaas, ondanks de daling t.o.v. het jaar voordien (-11%), het belangrijkste exportproduct naar het VK. Het betreft hier voornamelijk smeltkaas (61% van de kaasuitvoer, -16% in uitvoerwaarde t.o.v. 2022) en mozzarella (39%, -2%). Op de tweede plaats volgen de gefermenteerde zuivelproducten (23%), met enige afstand gevolgd door condensmelk en de melkdranken. De grootste daling van de uitvoer stellen we vast bij boter en boterolie (-49%) en wei en lactose (-29%). De uitvoer steeg daarentegen het sterkst voor melk- en roomijs (+17%), maar dit weegt dus niet op tegen de daling in andere categorieën.

Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in waarde

(mio euro)	2014	2016	2018	2020	2022	2023	% 23/22
Melk en room	10,9	8,5	10,2	6,0	4,3	3,9	-10,7
Melkpoeder	21,6	8,0	14,9	17,2	2,2	2,5	9,9
Gefermenteerde producten	47,9	43,1	43,8	61,0	107,9	110,4	2,3
Boter en boterconcentraat	11,2	16,9	20,8	11,8	22,5	11,4	-49,4
Kaas	112,3	94,3	100,9	87,9	223,5	198,5	-11,2
Wei en lactose	0,2	0,5	0,4	0,3	1,4	1,0	-29,0
Condensmelk	21,3	23,5	32,3	34,6	57,0	58,5	2,6
Melkdranken	38,5	28,6	30,1	33,4	52,6	57,4	9,1
Melk- en roomijs	8,0	10,5	2,3	7,0	12,7	14,8	16,5
Andere zuivelbereidingen	3,8	2,3	2,2	1,9	9,0	18,2	101,2
TOTAAL	275,7	236,1	257,9	261,2	493,3	476,4	-3,4

Bron: Eurostat (via VLAM)

We zien in volume een daling in de uitvoer van melk- en roomijs (-4%), terwijl we hier in waarde net de sterkste stijging constateerden. Dit betekent dat de prijs voor deze producten in 2023 is toegenomen. De sterkste daling zien we bij boter (-47%), op enige afstand gevolgd door gefermenteerde producten, kaas en melk en room. De sterkste stijging wordt gerealiseerd voor melkpoeder (+15%), maar de uitvoer in 2022 lag voor deze zuivelcategorie met 500 ton wel opmerkelijk laag, waardoor deze stijging eigenlijk weinig te betekenen heeft.

Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in volume

(1.000 ton)	2014	2016	2018	2020	2022	2023	% 23/22
Melk en room	13,1	10,1	8,3	6,1	4,2	3,7	-11,9
Melkpoeder	7,0	3,2	6,2	6,0	0,5	0,6	14,8
Gefermenteerde producten	41,4	48,2	46,6	62,0	89,0	72,9	-18,1
Boter en boterconcentraat	2,9	4,8	3,7	2,7	3,3	1,8	-47,2
Kaas	26,4	29,8	28,7	25,1	46,0	38,2	-16,9
Wei en lactose	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	-6,1
Condensmelk	10,7	13,1	17,0	19,3	19,5	19,8	1,3
Melkdranken	49,1	39,6	50,5	54,7	69,0	68,7	-0,5
Melk- en roomijs	2,6	3,2	0,8	1,8	2,9	2,8	-3,5
Andere zuivelbereidingen	3,7	1,7	0,8	0,7	8,8	13,2	51,0
TOTAAL	157,0	153,8	162,8	178,6	243,2	221,7	-8,9

Bron: Eurostat (via VLAM)

Gelieve hierbij te noteren dat de EU-VK handelsstatistieken niet de uitvoer voor de in land X geproduceerde goederen betreffen. Goederen worden immers geregistreerd daar waar ze effectief naar het VK vertrekken. Belgische goederen die via Frankrijk naar het VK gaan, worden geklasseerd als Franse export. Omgekeerd geldt dat Nederlandse goederen die via België in het VK worden verdeeld, geregistreerd worden als Belgische export.

